

Regler för jaktprov med älghundar

- Jaktprovsregler för löshund älg
- Jaktprovsregler för ledhund
- Regler för älgspårprov

Inledande gemensamma regler för samtliga tre regelsystem

1. ÄNDAMÅL

Provens ändamål är att under jägarmässiga former värdera hundarnas egenskaper som underlag för avelsarbetet, höja jaktkulturen och stimulera jaktdressyren.

2. GODKÄNNANDE

Svenska Kennelklubben SKK godkänner internationella jaktprov/tävlingar. Svenska Älghundklubben (SÄK) godkänner nationella mästerskapstävlingar samt landskamper. Respektive lokalklubb inom SÄK godkänner tävlingar inom sitt geografiska verksamhetsområde, t.ex. klubbmästerskaps-/klubbkampstävlingar samt provverksamhet för föreningens medlemmar.

Prov kan genomföras inom annan lokalklubbs verksamhetsområde i det fall hundägare/domare har jakträtt, eller jakträtts-/markinnehavares tillstånd, omfattande ett tillräckligt stort område för att provet ska kunna genomföras inom disponibelt område. I övriga fall förutsätts att överenskommelse träffas mellan berörda klubbar. Styrelserna för berörda lokalklubbar har att gemensamt utarbeta former för hur dialogen mellan klubbarna i dessa fall, praktiskt ska genomföras före provs genomförande.

3. ORGANISATION

Den arrangerande lokalklubben svarar för att provet genomförs i enlighet med fastställda regler. För detta ändamål utser lokalklubbens styrelse fullmäktig, provledare och domare. Provledare tar emot provanmälningar och tilldelar domare och eventuella aspiranter/elever. Hundägare/-förare kan inte vägra att aspirant/elev deltar under provdagen. Tjänstgörande domare ska vara auktoriserad av SÄK samt medlem i någon av SÄKs lokalklubbar. Domare som tilldelas uppdrag ska ha deltagit vid kollegiemöten under de senaste två åren. Om domare inte uppfyller detta krav ska provledaren, före tilldelning av domaruppdrag, säkerställa att domaren blir insatt i gällande regler.

4. GENOMFÖRANDE

Provverksamheten ska bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande och att människor eller annans egendom inte utsätts för fara. Enligt gällande Jaktförordning är det tillåtet att "använda hund som förföljer älg, förutsatt jakträttshavarens medgivande, vid jaktträning/prov under tiden 21 augusti – 31 december eller den senare tidpunkt då jakten ska vara avslutad. Utan lov är det inte tillåtet att skrämja eller mota vilt från någon annans jaktområde. Ledhundsprov får genomföras från 1 augusti. Löshundsprov älg får genomföras från 21 augusti. Älgspårprov får, efter dispens, genomföras från 1 augusti (utan dispens 21 augusti). Dispens ansöks av arrangerande lokalklubb.

Samtliga i proven deltagande raser döms och bedöms på samma grunder enligt dessa regler.

- Löshunds- och lehdundsprov får inte genomföras på ö eller "avgränsat område" som är mindre än 1000 ha.
- Prov får inte genomföras i älghägn.
- SÄK redovisar, på sin hemsida, innan respektive jaktprovssäsong, vilka på marknaden befintliga hjälpmedel som inte får användas vid jaktprov.
- Det är inte tillåtet att stanna för att släppa hunden på älg som man ser från bil på väg ut i provområdet.
- Får man se älg ute i terrängen efter det provet har startat, dvs hunden redan är släppt, är det tillåtet att genomföra provet på den älgen. Hunden får dock inte släppas direkt på älg som provgruppen ser i terrängen och inte heller direkt på färsk älgspår.
- Det är inte tillåtet att locka på älgen.
- Övre gräns för snödjup i provområdet sätts till hundens bukhöjd. (för älgspårprov gäller ca 10 cm).
- Nedre gräns för temperatur är – 15 grader.
- Provdjuret/djuren ska vara friska och i övrigt vid god vigör – domaren avgör. Prov kan inte genomföras på älg som är rörelsehämmad (sjuk/skadad) och därmed inte uppför sig som frisk älg (se nytt prov 2.9).

Provdag ska fastställas och föras in i Provdata senast dagen före avsedd provdag . Ändring av fastställd provdag kan ske vid t.ex. sjukdom eller extremt olämplig väderlek. Angående vädret avgör domaren i samråd med hundägaren. Domaren **informerar provledaren** om ändring sker av beslutad provdag.

ID-märkning ska kontrolleras innan provet påbörjas.

Hundföraren beslutar före provstart för löshundsprov om Positions Bestämmande Pejlr (PBP) ska användas eller inte. Beslutet gäller för hela provet.

Det är viktigt att tekniska hjälpmedel anbringas på hunden på ett sådant sätt att det varken skadar hunden eller hindrar hundens normala rörelsemönster.

Tekniska hjälpmedel såsom idrottstejpr, sockor, spray, prestationshöjande medel (se nationellt dopingreglemente för hund, bl a avseende karenstider för vissa mediciner mm) får inte användas.

5. FULLMÄKTIGE

De personer som utses till fullmäktige ska ha ett synnerligen gott omdöme och ett gott anseende. De ska dessutom ha stor erfarenhet av jakt med älghund och minst fem års erfarenhet som jaktprovsdomare för älghundar.

6. KOLLEGIUM

Kollegiet består av tjänstgörande fullmäktig, provledare, domare, aspiranter, elever och styrelseledamöter. Minst tre närvarande med domarutbildning krävs för att kollegiet ska vara beslutsfört.

Fullmäktig är ordförande vid kollegiet och ansvarar för att kallelse utfärdas. Beslutsform vid kollegiet är konsensus. Om enighet inte uppnås vid kollegiet bordläggs provet och fullmäktig vänder sig till lokalklubbens jaktprovsansvarig för tolkning. Lokalklubbens jaktprovsansvarig kan vända sig till SÄK's jaktprovskommitté för tolkning.

Samtliga genomförda prov, inte bara prisprov utan även 0-pris, KEB-pris, aspirant och elevprov ska behandlas på ordinarie kollegiemöten.

Det är tillåtet att genomföra kollegiesammanträden via datakonferens förutsatt att samtliga deltagare har möjlighet att se aktuellt prov, höra andras inlägg samt göra egna inlägg på samma sätt som om mötet hölls fysiskt i samma lokal. Telefonkonferens är också tillåtet men ska begränsas till möten då endast ett fåtal prov behandlas.

Domare som gått prov med egen hund ska inte närvara (ska gå ut ur lokalen) vid kollegiets behandling av dessa prov.

Fastställt pris ska meddelas hundägaren via Provdata efter kollegiets beslut.

7. PROTEST

Domslut kan ändras i följande fall:

- a. Om fel av teknisk art begåtts.
- b. Om hund inte haft rätt att delta enligt gällande regler.
- c. Protest kan inte ske om pejlfunktionen upphört och bedömningen är enbart grundad på hörselobservationer.
- d. Spårlogg från PBP kan inte utgöra underlag för protest.
- e. Deltagare kan inte heller protestera mot domarens värderingar och avgöranden som regelverket överlåter till domarens fria skön.

Vilka kan lämna protest mot kollegiets beslut?

1. Provdeltagare vars rätt berörs av det klandrade domslutet.
2. Fullmäktige eller den domare som bedömt hunden.
3. SÄK/SKK kan av annan anledning ta upp frågan om ändring av visst domslut.

Formaliakrav för inlämnande av protest

Protest mot domslut ska vara skriftlig. Den ska lämnas in senast fem (5) dagar efter delgivning av kollegiets beslut. Protest skickas till arrangerande klubbs styrelse och ska vara åtföljd av protestavgift motsvarande **dubbel** anmälningsavgift.

Om protest lämnas in av någon som inte är berättigad till detta eller om protesten inte är åtföljd av fastställd protestavgift, ska protesten omedelbart avvisas.

Beslutsgång vid behandling av protest

Arrangerande lokalklubbs styrelse avgör efter hörande av fullmäktige och berörd domare om protesten kan anses vara befogad. Beslut lämnas skriftligen till den som protesterat. Styrelsen ska notera delgivningsdatum för sitt beslut.

Godkänns protesten ändras hundens pris i resultatlistan/Provdata/SKK hunddata. Protestavgiften återbetalas om protesten godkänns.

Om ett godkännande av protesten medför att hundens pris utgår ur resultatlistan (tekniskt fel som gör att provet inte ska registreras), omprövas hunden dvs tilldelas ett nytt prov-NP och protestavgift återbetalas.

Överklagande av styrelsens beslut

Den provdeltagare som berörs av arrangerande lokalklubbs beslut kan överklaga till SÄK:s styrelse. Överklagandet ska ske skriftligen och ska ha inkommit till Svenska Älghundklubben senast två veckor efter delgivningsdagen av beslutet från arrangerande lokalklubbs styrelse.

Protest som avslagits av SÄK:s styrelse kan inom 30 dagar skriftligen överklagas till SKK:s Jakthundkommitté. Ändring i resultatlistan kan ske inom två år från provtillfället.

8. RÄTT ATT DELTA ELLER HINDER FÖR DELTAGANDE

8.1 Rätt att delta

Hund av ras som tillhör Svenska Älghundklubben och som tillhör medlem i någon av Svenska Älghundklubbens lokalklubbar, eller medlem i annan av FCI erkänd älghundklubb, äger rätt att delta under förutsättning att den:

- (a) tilldelats lägst sufficient vid officiell klass av SKK godkänd utställning.
- (b) uppnått tolv (12) månaders ålder för att starta på lös- eller ledhundsprov.
Undantag för särskilt älgspårprov – där hund kan starta utan krav på utställningsmerit, dock tidigast från och med den dag hunden fyllt nio (9) månader.
- (c) är frisk och icke folkilsken, säker för tamdjur
- (d) anmälts till deltagande enligt arrangerande lokalklubbs utfärdade föreskrifter.
- (e) är ID-märkt och dess ID-nummer registrerat (svenskägad hund hos SKK se punkt 8.3)

8.2 Olämpligt beteende mot provdjuret/en

Hundar som under prov uppvisar ett olämpligt beteende t ex. genom att visa överdriven och ihållande aggressivitet, gör utfall eller på annat sätt uppträder hotfullt mot provdjuret/en (t ex att hunden under provet påträffas med att nafsas eller riva på älgen), ska avvisas från provet. Domaren ska utesluta hunden från provet och domaren är skyldig att rapportera detta till provledningen. Provledningen rapporterar skriftligen vidare till SÄK.

8.3 Registreringskrav

Svenskägdd hund ska vid anmälningstidens utgång vara registrerad i SKK. Utlandsägdd hund ska vara registrerad i SKK eller erkänd utländsk kennelklubb.

För utlandsägdd hund ska kopia av registreringsbeviset medfölja tävlingsanmälan.

9. REGLER FÖR HUNDÄGARE/FÖRARE

Föraren ska rätta sig efter de direktiv som domaren ger. Föraren ansvarar för skada som hund kan åsamka, enligt gällande lag.

Föraren får på eget initiativ koppla sin hund endast om provet bryts av giltig orsak, exempelvis då fara för hundens liv uppstår (svag is, hårt trafikerad väg etc). Bryter hundföraren ändå provet tilldelas hunden 0-pris.

Föraren har rätt att under provet komma med rimliga önskemål, exempelvis i fråga om gångriktning och rörelsehastighet. Föraren får dock inte störa domarens arbete, exempelvis genom att ständigt föra fram önskemål och krav på hur provet ska genomföras. Ibland händer svårtolkade situationer under provets gång. Domaren bör då redovisa sin tolkning av vad som skett. Om hundföraren har avvikande mening ska den omgående redovisas till domaren som därefter tar beslut om tolkning alternativt beslutar att tid ska sättas av för ytterligare undersökning/verifiering av vad som hänt.

Vapen får medföras men inte användas under provtid. Om provgruppen under provtiden använder bil för att kunna hålla kontakt med hunden (för rättvis bedömning), är det inte tillåtet att skjuta provälgen efter provtidens slut.

Det är förbjudet att aga hund!

10. REGLER FÖR DOMARE

Att vara domare är ett förtroendeuppdrag. Domaren företräder SKK/SÄK och ska följa god domareetik och uppträda korrekt, ödmjukt och sakligt på ett sådant sätt att det ger förtroende för SKK och dess anslutna klubbar. Domaren ska respektera och följa SKK's policy för sociala medier och SKK's policy för jaktprovsverksamhet (se SKK's hemsida).

Det åligger domaren att följa de regler och föreskrifter som utfärdas för uppdragets fullgörande samt de anvisningar som lämnas av provledaren och/eller fullmäktige.

Domaren ska vara positiv och ha koncentration på provverksamheten under hela dagen.

Uppträda som under jakt och vara lågmäld. Undvika mobiltelefoner och annan störande utrustning.

Domaren ska inte uttala sig nedsättande om andra hundar, funktionärer eller deltagare. Domare ska uppträda med absolut lojalitet med andra domare. Domare kan tolka hundars arbete på olika sätt, därför ska fungerande domares integritet alltid respekteras.

Detta särskilt viktigt om en hundförare ställer frågor om prov som annan domare dömt tidigare.

Domare får aldrig uttala sig nedsättande om andra domares bedömning även om man är oenig med hur domaren ifråga beskrivs ha agerat. Vid sådana tillfällen kan däremot ett samtal i efterhand med berörd domare på "tu man hand" bidra till en positiv kompetens-/vidareutveckling. När domare går prov med egen hund ska "klocka och regelbok lämnas hemma" - njut av dagen istället.

Alla deltagare ska behandlas lika. Domare kan vägleda förare förutsatt att detta inte direkt påverkar hundens prestation. Om föraren är obekant med jaktprovsreglerna, ska domaren ge en kortfattad beskrivning av hur provet genomförs och vad man försöker pröva under provdagen dvs upplysa och undervisa om provreglerna.

Domaren leder provgruppen och ska vid bedömningen endast ta hänsyn till det han själv med säkerhet har iakttagit. **Hunden bedöms i provet enbart utgående från de fakta som domaren med säkerhet har konstaterat** under provets gång. Vägvisares och andra utomståendes iakttagelser kan tas i beaktande endast i de fall de stöder domarens egna iakttagelser. I de fall PBP (pejlutrustning) används under provet ska domaren ha ständig tillgång till pejlinformation för att kunna döma hunden rättvist.

Ibland händer svårtolkade situationer under provets gång. Domaren bör då redovisa sin tolkning av vad som skett till hundföraren. Om denne redovisar avvikande mening ska domaren motivera sitt beslut om tolkning alternativt besluta att tid ska sättas av för ytterligare undersökning/verifiering för att försöka reda ut vad som hänt före det beslut tas. Önskemål som framförs av hundföraren må i möjligaste mån tillgodoses förutsatt att önskemålen inte strider mot jaktprovsreglerna eller i övrigt är oskäligen. Om föraren inte följer gällande regler eller givna direktiv, stör provgruppens arbete eller annars bryter mot god sed, ska domaren utesluta hunden ur provet och muntligen meddela provledaren om detta.

Efter att provet är avslutat ska domaren ge en översiktlig orientering till hundföraren om vad domaren uppfattat har hänt under dagen (skogskortet utgör underlag för sammanfattning av dagens händelser).

Efter att ha gett en sådan sammanfattning kan domaren svara på eventuella frågor som klargör domarens syn. Domaren ska dock inte gå in i detaljer och inte heller försöka göra någon bedömning av eventuell prisnivå. Vänta med det tills Du kommer hem och i lugn och ro och kan rapportera in dagens händelser i Provdatabas, då ser Du att alla fakta finns med.

Av domaren fört skogskort ska omedelbart inrapporteras i Provdatabas. Inrapporterat prov ska **ovillkorligen skickas för provläsning inom en vecka** efter provets genomförande. Skogskortet behålls av domaren åtminstone tills provet kollegiebehandlats och ev. överklagandetid gått ut.

Domaren ska snarast möjligt efter genomfört prov informera hundägaren om vilket pris, **inte poäng**, han/hon ämnar föreslå. Om domaren ser att resultatet ligger på marginalen mellan två olika prisnivåer ska domaren informera hundägaren om denna osäkerhet (inte poäng) och samtidigt **upplysa om att det är kollegiet som beslutar om slutlig poäng och prisvalör**.

Domaren får inte döma hundar som han/hon ägt eller är delägare i, hund från egen uppfödning eller efter egen täckhund.

Domaren får inte döma hund som han/hon jakttränat/jagat med som hundförare under de senaste 6 månaderna.

Domare får inte heller döma hund som tillhör någon i domarens hushåll/adress (barn och syskon anses vara familjemedlemmar även om de bor på annan adress) eller om domaren på annat sätt hamnar i en jävssituation (delikatessjäv).

A. JAKTPROVSREGLER FÖR LÖSHUND ÄLG

1 INLEDANDE FÖRUTSÄTTNINGAR

1.1 Allmänt

Bedömningsföreskrifterna gäller för normala provförhållanden och enbart utgående från de fakta som domaren med säkerhet konstaterat. Domaren ska under hela provtiden utvärdera hundens egenskaper och användbarhet som medhjälpare under jakt på älg i värdiga former

1.2 Beaktande av svåra provförhållanden

I de fall förhållandena är synnerligen svåra, exempelvis störtregn, storm, stor nyröjd föryngringsyta med tjockt lager röjningsssly, tjockt snötäcke-tungt före, skrapigt före, extrem värme, ska domaren ta hänsyn till detta i sin bedömning.

Domaren ska, oberoende av förhållanden, redovisa de faktiska antal meter respektive tider som hunden presterat under provtiden. Domaren ska i sin domarberättelse motivera på vilket sätt hunden gjort sig förtjänt av högre poäng än vad som skulle ha gällt för prestationen vid normala förhållanden.

1.3 Starkt kuperad terräng

Är terrängen starkt kuperad eller av andra skäl svårtillgänglig för hunden ska domaren ta hänsyn till detta vid poängsättning av hundens tempo. Motiveras i domarens berättelse. Avstånd och sträckor noteras enligt GPS-uppgift.

1.4 Tekniska hjälpmedel

SÄK redovisar på sin hemsida, innan respektive jaktprovssäsong, vilka på marknaden befintliga hjälpmedel som inte får användas vid jaktprov.

1.4.1 PBP och skallindikator

Beslut om pejl eller inte tas av hundägaren före provets start och gäller hela provtiden.

I Sverige godkänd pejl ska normalt användas för att styrka bedömningen av hunden i moment som mäter sträckor, avstånd eller rörelsemönster. Det är hundägarens ansvar att tillhandahålla PBP. Domaren ska ha full tillgång till pejlinformationen dvs det är domaren som använder pejlen under hela provtiden. Domaren kan även montera egen pejlutrustning på hunden för att känna sig säkrare hur tekniken fungerar. Om pejlen helt slutar fungera under provet eller hunden under lång tid är utanför räckvidden ska bedömning ske enligt de tabeller som framgår i momenten.

Domare och hundförare ska dock tillsammans sträva efter att upprätthålla pejlkontakt under hela provdagen. Vid kortare tider utan pejlkontakt ska korrigering av pejluppgift uppskattas för t.ex. följandesträcka (skattad sträcka för rörelse mellan senast kända position och ny position då pejlkontakt återkom). Notering av sträckor och avstånd ska löpande göras i skogskortet och där noteras också tider och uppskattningar under tillfälligt pejlavbrott.

Regler för bedömning av skalltider på basis av pejlinformation framgår av mom 7. I det fall indikator/pejlmärkning visar att hunden har fast ståndskall men provgruppen inte kan höra hunden skälla, ska gruppen förflytta sig så att domaren fysiskt kan höra hunden. Förutsatt att pejlen visar att hunden är kvar på samma ställe/ståndplats då domaren hör hunden får skalltid räknas från första ståndskallsmärkning.

Gångstånd får dömas via pejlinformation/skallindikator förutsatt att det kan säkerställas genom uppringning och kontroll av att hund skäller även om domaren inte fysiskt kan höra hunden skälla. Provgruppen ska förflytta sig så att domaren, så snart det går, kan höra hunden fysiskt igen.

Skallräkning får inte bedömas via pejlinformation utan ska räknas manuellt. Hundägaren har rätt att ha PBP-halsband på sin hund även om hunden inte ska bedömas med pejlens hjälp. Inga andra uppgifter får då användas än att ägaren har rätt bevaka att hunden inte hamnar i livsfara. Viktigt att respektera "älgarbete endast får avbrytas av hunden" och att hundens återgång till provgrupp efter att ha slutat förfölja älg ingår i tid för älgarbete.

1.4.2 Hörsel förstärkare/kikare

Domaren får använda hörsel förstärkare. Även kikare får användas för att enklare upptäcka vart älgen/älgarna står t.ex. när det är tät vegetation. Älgkontakt tas vid fast ståndskall på ståndplatsen och på nära avstånd, alltså inte via kikare på långt avstånd.

1.4.3 Motorfordon

I undantagsfall kan motorfordon inbegripas i begreppet tekniska hjälpmedel, exempelvis för att snabbt koppla hunden om fara för hundens liv eller hälsa uppstår, eller om hunden orsakar skada eller avsevärda olägenheter för tredje man. Det kan också gälla för att fortsatt rättvis bedömning ska kunna ske när hunden, t.ex. på grund av terrängförhållande, inte kan höras. Bil får inte användas för att genskjuta eller hämta hund dvs som hjälpmedel för att hjälpa hunden till högre poäng. Observera att älgarbete endast får avbrytas av hunden på eget initiativ/beslut. Kom också ihåg att även självständig återgång ingår i poänggivande älgarbete. Domaren ska markera i provdata om motorfordon använts under provet och kommentera användningen i sin domarberättelse.

2. PROVTIDENS LÄNGD OCH VAD SOM INGÅR

Ett jaktprov består av söktid, arbetstid och tid för koppling av hunden efter arbets-/provtidens slut (annan provtid). Dessa tider utgör tillsammans provtiden. I vissa fall uppstår skillnad mellan arbetstid jämfört tillgänglig provtid (när hunden inte arbetar hela tiden under provet). Byte av provområde under provtid är tillåtet men det beror på anledning till traktbytet om tiden räknas in i tillgänglig prov-/arbetstid eller inte (se 2.8).

Provtid består av följande delar:

2.1 Söktid

Söktiden är normalt 240 min, men kan förlängas till 300 min. Söket provas till dess att hunden hittat älg. Om ingen älgkontakt erhållits inom fyra (4) timmar avslutas provet. Söktiden kan vid särskilda fall förlängas ytterligare (max en (1) timme) om den återstående tiden av provdagen medger detta. Domaren avgör efter samråd med föraren om hunden ska ges förlängd söktid. Sådant särskilt fall uppstår exempelvis då hund med bra sök och tempo inte hittat älg och att domaren inte heller kan konstatera älgförekomst.

- a. Söktiden börjar från första släpp (se 6.19).
- b. Om hunden inte alls söker avslutas provet efter 60 minuter.
- c. Söket (inkl. lydning under sök) testas om möjligt efter provtidens slut ifall domaren inte haft möjlighet att bedöma söket tillräckligt före upptag (upptag på första söktur). Detta förutsätter att hunden är tillbaka inom 60 minuter efter provtidens slut. Vid prov av sök efter provtidens slut räcker det med en söktur. Även inkallning under sök kan provas.
- d. När prov startas under den senare delen av provsäsongen, när dagsljuset är kort, får inte längre söktid användas än att hunden efter upptag beräknas kunna arbeta med älg i fem (5) timmar. Älgarbetstid maximalt 60 minuter efter mörkrets avbrott och då begränsade moment – se 2.3. (innebär söktid som längst fram till fyra (4) timmar före mörkrets inbrott).

2.2 Arbetstid

Arbetstid kan maximalt vara 300 minuter och startar vid första upptag.

För att fastslå att det är älgarbete, ska domare:

- a. Höra upptag som med säkerhet är älgarbete.
- b. Eller se älg och att hunden har närkontakt.
- c. Eller konstatera fast ståndskallmarkering på PBP och senare höra hunden i fast ståndskall på samma plats som första ståndskallmarkering.
- d. Eller konstatera upptag med pejlens hjälp och upptaget kan säkerställas (älgarbetet fortgår när man får kontakt med hunden eller säker observation av färsk flyktspår av älg och den hund som bedöms eller annat tydligt bevis på att hunden hittat älg). Tysta upptag ska således säkerställas via spår eller på annat säkert sätt. Kan domaren inte med säkerhet fastställa att hunden förföljer älg fortsätter provet som söktid.

Älgarbetstiden består av:

Poänggivande arbetstid (PA)

- a. Hunden skäller fast ståndskall på älg
- b. Hunden skäller gångstånd
- c. Hunden tar kontakt under älgarbetet och återupptar älgarbetet omedelbart (upp till 2 min hos provgrupp)
- d. Hunden förföljer älg
- e. Hundens återgång till provgrupp efter avslutat förföljande

Icke poänggivande arbetstid (älgarbete avbryts – "övrig provtid") (IPA)

- a. Hunden tar kontakt under älgarbetet och stannar kvar hos provgruppen/bryter dvs återgår inte omedelbart till älg/ståndskall (kontaktbesök överstigande 2 minuter hos provgruppen).
- b. Tiden från det hunden kommer tillbaka till provgruppen efter förföljande av älg som inte vill stanna (dvs tiden hunden stannar kvar hos provgrupp innan den går ut på nytt sökarbete (punkt c)).
- c. Hundens sökarbete efter det den återkommit till provgruppen från att ha förföljt älg ("sök under övrig provtid").
- d. Hunden överger älgarbete eller överger provgrupp under icke poänggivande arbetstid för att uppsöka gårdar, vägar, bilen eller liknande (PBP ska användas av domaren för att styrka bedömningen).

2.3 Älgarbete efter mörkrets inbrott.

- a. Arbetstiden slutar senast 60 minuter efter mörkrets inbrott
- b. Det är mörkt när skogskortet inte kan fyllas i utan extra belysning.
- c. Det är endast förföljande "in i mörkret" och en (1) omställning, omställningens skalltid och inkallning från ståndskalet som kan ge underlag för poängsättning.
- d. Om hunden står i fast ståndskalet vid mörkrets inbrott så är det bara skalltid och inkallning som kan ge poäng.

2.4 Uppkoppling/försök till uppkoppling efter arbetstid (annan provtid)

Provet avslutas med koppling efter arbetstid/provtid. Den ska ske så snart hundföraren har möjlighet till inkallning och denna inkallning får ingå i bedömning av lydnad i moment 10. Även hundens återgång efter att ha förföljt älg får ingå i bedömning av moment 10. Detta måste ske inom 60 minuter efter arbets-/provtidens slut. Om hunden inte är tillbaka inom 60 minuter efter arbets-/provtidens slut räknas det som att hunden inte har återgång.

2.5 Avbrott/avslut av provet

Efter att provet har startat och provgruppen har kommit ut i terrängen kan hunden inte kopplas utan domarens samtycke. Detta gäller både under söktid och älgarbetstid. Om hundföraren ändå väljer att koppla hunden bryts provet. Hundens uppnådda prestationspoäng fram till provets avbrott noteras i provdata/skogskortet och provberättelse rapporteras in i provdata för kollegiebehandling. Anledning till det brutna provet ska noteras i domarens berättelse. Hund som inte fullföljer prov tilldelas 0-pris.

2.5.1 Provet kan avbrytas före provtidens slut om hunden gör ett eller flera av följande fel (vid eventuellt traktbyte fortsätter arbets-/provtid utan avbrott):

- a. Hunden söker inte. Domaren kan i samråd med hundägaren avsluta/bryta provet efter 60 minuter.
- b. Hunden tappar intresset för att skälla älg, dvs bryter ståndarbetet och kommer till provgruppen och återgår inte till älgståndet av eget initiativ. Domaren avgör om provet ska fortsätta genom traktbyte och sök under IPA "övrig provtid" (6.7).
- c. Hunden driver älg under skall eller följer färskas älgspår under skall. Domaren avgör.
- d. I de fall hunden under sök eller pågående älgarbete jagar annat vilt än älg och inte avbryter på kommando, eller den återvänder sedan den en gång förts bort. Domaren avgör. Ifall hunden kan kopplas och inte återvänder, fortsätter provet utan att någon åtgärd vidtas.
- e. Hunden jagar tamdjur. Domaren avgör.
- f. Om provhunden ansluter till annat älgstånd och inte kan kopplas.

2.5.2 Prov kan avslutas av domaren i följande fall:

- a. Om hunden skäller på älg som uppträder så att domaren finner det oetiskt att fullfölja provet.
Hunden tilldelas i sådant fall den poäng den uppnått fram till dess att domaren finner att provet ska avslutas på det aktuella provdjuret, alternativt kopplas och förs till annan plats för nytt släpp (sök under IPA "övrig provtid"). Tiden för sådan förflyttning räknas inte in i arbets-/provtiden.
- b. Om älg skadas under provtid.
Om hunden prövats i så många moment att domaren kunnat konstatera att hunden arbetar med frisk älg men att älgan skadas senare under provtiden, kopplas hunden. (om upptag på sjuk/skadad älg se 2.9 Nytt prov). Hunden tilldelas den poäng den uppnått fram till dess att domaren finner att provet ska avslutas, alternativt kopplas och förs till annan plats för nytt släpp (sök under IPA "övrig provtid"). Tiden för sådan förflyttning räknas inte in i arbets-/provtiden.

2.5.3 Avslut av prov före arbets-/provtidens slut

2.5.3.1 Hund får kallas in och kopplas för att byta trakt och prova sök när alla övriga moment är färdigbedömda och 200 min skalltid är uppnådd (när sök inte provats tillräckligt, t ex upptag under första söktur)

2.5.3.2 Provet kan också avslutas före arbets-/provtids slut (domaren avgör efter samråd med hundägaren)

- a. när hunden är färdigprovad i alla moment och har uppnått 200 min skalltid.
- b. när hunden är färdigprovad i alla moment utan att ha uppnått 200 min skalltid men ändå bedöms ha uppnått prismetring (t ex återstående arbets-/provtid för kort för att hunden realistiskt ska kunna förbättra resultatet).

2.6 Allvarlig störning (tid för ev. traktbyte räknas inte in i arbets-/provtid)

Om det under provet uppstår ett allvarligt störningsmoment och detta inte kan undanröjas, kan hunden kopplas och provet återupptas efter förflyttning till ett annat område.

Hundens prestation, innan störningen, vägs samman med den prestation som följer då provet återupptas.

Följande är exempel på störande moment:

- a. Varg förekommer inom provområdet, genom synkontakt eller spår.
- b. Utomstående hund ansluter till provhundens arbete
- c. Pågående jakt i området stör hunden (inkl provälgen skjuts)
- d. Ett uppenbart faromoment för hunden eller allmänheten uppstår
- e. Hund går in på mark där jaktprov inte är tillåtet.

2.7 Naturligt hinder (tid för ev. traktbyte räknas inte in i arbets-/provtid)

Arbetstiden kan pausas om hunden under sitt älgarbete hindras av ett naturligt hinder.

Naturligt hinder ska vara av den arten att det inte gör det möjligt, eller är farligt för hunden att fortsätta förfölja älg. Naturligt hinder kan vara tätt stängsel, å eller älv som är för strid eller för bred för att ta sig över (för både provgrupp och hund), eller sjö som hunden vänder för.

2.8 Byte av provområde

Domare kan besluta om byte av provområde (traktbyte) på grund av "avbrott av provet" (2.5.1 och 2.5.2), "allvarlig störning" (2.6) eller "naturligt hinder" (2.7). Byte av provområde får endast ske under söktid eller under söktid under IPA/"övrig provtid". Älgarbete får inte avbrytas av provgruppen utan endast av hunden. T ex får en hund som förföljer älg inte genskutas och kopplas. Även återgång ingår i älgarbete och det är domarens ansvar att förvissa sig om att hunden har samarbete i form av återgång eller inte (mom 10).

Arbets-/provtiden pausas under tiden för traktbyte om traktbytet görs på grund av "avbrott av prov" enligt 2.5.2, "allvarlig störning" (2.6) eller "naturligt hinder" (2.7).

Arbets-/provtiden fortsätter utan uppehåll om anledningen till traktbyte är "avbrott av prov" punkt 2.5.1.

Traktbyte kan också ske vid konstaterad brist på älg inom provområdet (kan vara anledning till förlängd söktid). Traktbyte ska ske effektivt, raster får inte planeras in. Maximal tid för traktbyte är normalt 60 minuter.

2.9 Nytt prov

Anledning till nytt prov:

- a. Varg förekommer inom provområdet, genom synkontakt eller spår och förflyttning till annat provområde inte är möjligt för att ge hunden rättvis bedömning.
- b. Provet störs och störningen kan inte undanröjas.
- c. När domaren konstaterat att provälgen – någon av provälgarna är skadad/sjuk (i det fall återstående disponibel tid (fram till mörkrets inbrott) medger detta kan provet fortsätta som söktid dvs upptag på skadad/sjuk älg = inget upptag).
- d. Uppkoppling av utomstående under älgarbetet. Om uppkopplingen sker under söket, ska provet fortsätta om tiden medger detta.
- e. Hunden skadas under provet så allvarligt att den inte kan fullfölja provet. Domaren avgör (blödande tassar vid start i skarpt före är inte anledning till nytt prov).
- f. Om kollegiet finner att hunden av någon anledning inte kunnat bedömas rättvist av anledning som hunden eller föraren inte kan belastas för.

Älgtomma marker och avbrutet prov på grund av ljusförhållanden är inte anledning till nytt prov och hunden tilldelas prisvalören KEB.

3. BEDÖMNINGSKALA OCH MOMENTEN MED DERAS RESPEKTIVE KOEFFICIENTER

3.1 Bedömningsskala

Vid bedömningen gäller följande poängfördelning:

Utmärkt prestation	9 – 10 poäng
Mycket bra prestation	7 – 8 poäng
Bra prestation	5 – 6 poäng
Godtagbar prestation	3 – 4 poäng
Dålig prestation	1 – 2 poäng
Ingen prestation	0 poäng
Momentet inte prövat/eller kan inte prövas	K

3.2 Bedömningsmoment och deras respektive koefficienter

1. Sök	(0-10) x 1,5
2. Förmåga att finna älg	(0-10) x 1,0
3. Förmåga att ställa älg i upptaget	(0-10) x 1,5
4. Ståndskallets kvalitet	(0-10) x 1,5
5. Vilja att förfölja flyende älg	(0-10) x 0,5
6. Förmåga att ställa flyende älg	(0-10) x 1,0
7. Skalltid	(0-10) x 0,5
8. Skallets hörbarhet	(0-10) x 0,5
9. Skallets täthet och täckning	(0-10) x 0,5
10. Samarbete och lydnad	(0-15) x 1,0

Koefficientfördelning pratar vi ihop oss senare och i dialog med Fi/No

4 BEDÖMNINGSMOMENT MED BEDÖMNINGSFÖRESKRIFTER

4.1 Sök

Sök innebär att hunden är ute i terrängen och att det är sannolikt att den söker efter älg. Bedömningsreglerna förutsätter att hunden har ett självständigt sökarbete. Hunden ska därför släppas i ett område där det inte förekommer färskt spår av älg.

Släpp på färskt spår eller på älg inom synhåll är att hjälpa hunden och är inte tillåtet (**pkt 1.4**). Om hunden inte visar något sök avbryts provet efter 60 minuter.

Inkallning under sök (mom 10 a) kan provas direkt vid släpp då hunden är i rörelseriktning från provgruppen.

Om upptag sker under den första sökturen ska sök provas senare under dagen förutsatt att hunden är åter till provgrupp inom 60 minuter efter arbets-/provtids slut (dock ej i mörker). Det räcker med en söktur och även inkallning sök (mom 10 a) kan provas. Vid bedömning av tempo ska hänsyn tas både till före och den tid som gått åt till älgarbete (**2.2**). Faktiskt presterade meter enligt GPS används vid bedömning. Söktur som bedöms efter arbets-/provtid påverkar hundens poäng i mom 1 och 2.

Beslut om ev. traktbyte tas då hund kommit tillbaka till provgrupp.

Bilavvändning för att ta kontakt med hunden under sök får endast ske vid följande tillfällen:

1. om det föreligger fara för hunden liv, eller skada för tredje man. Sökarbetet från senaste kontakt med provgrupp fram till hämtning med bil inte tas med i bedömning av hundens sök.
2. Hunden konstateras ha övergett provgrupp dvs tidigast 90 minuter efter senaste kontakt.
3. Om domaren konstaterar att hunden jagar annat vilt än älg (tillåtet kalla in hunden för fortsatt sökarbete). Bilavvändning redovisas i domarens berättelse och kryssmarkering i ruta Provdatabas. Om hunden återvänder sedan den en gång förts bort se (**2.5**) om avbrytande av prov.

Ifall hundens prestation inte sammanfaller med någon av nedanstående händelsebeskrivningar ska domaren sätta den poäng som denne anser relevant för den uppkomna situationen. Tydlig motivering ska framgå i domarens berättelse.

Sök poängsätts enligt följande: Upptagssträcka och uttag gäller vid upptag första söktur och markeras med K. Vid upptag första söktur poängsätts hundens prestation enligt tabellen längst till höger.	poäng	Upptag första söktur (K) poäng
Sökmönstret är mycket effektivt, sökturer/upptagssträcka (6.20 och 6.25) på 2 km eller mer, tempot är utmärkt och största avstånd/uttag (6.4 och 6.25) till provgruppen är minst 800 m. Utän PBP: sökturernas längd i genomsnitt 15 - 30 min	9 - 10	8
Sökmönstret är effektivt, sökturer/upptagssträcka på 1,5 km eller mera, tempot är mycket bra och största avstånd/uttag till provgruppen är minst 600 m. Utän PBP: sökturernas längd i genomsnitt 10 - 15 min.	7 - 8	7
Sökmönstret är inte lika effektivt, sökturer/upptagssträcka på 1 km eller mera, tempot är bra och största avstånd/uttag till provgruppen är minst 400 m. Utän PBP: sökturernas längd i genomsnitt 5 - 10 min.	5 - 6	6
Sökmönstret är mindre effektivt, sökturer/upptagssträcka på mindre än 1 km, tempot är godtagbart och största avstånd/uttag till provgruppen är minst 250 m. Utän PBP: sökturerna i genomsnitt 2 - 5 minuter	3 - 4	5
Sökmönstret är ineffektivt, sökturer/upptagssträcka på mindre än 500 m, tempot är dåligt och största avstånd/uttag till provgruppen är mindre än 250 m.	1 - 2	4

Utan PBP: sökturernas längd i genomsnitt 0 – 3 minuter.		
Har inget sök. Eller hunden släpps vid färsk spår, direkt på av provgrupp observerad, älg/synkontakt älg eller direkt i älgens vittring	0	0
Poängavdrag vid alltför långa sökturer – tidsgräns gäller vid normalt före/terräng. Regeln gäller även vid bedömning med PBP.	Poängavdrag.	
TF 1: 15 % eller fler av sökturerna överstiger 30 minuter	-	1
TF 2: 25 % eller fler av sökturerna överstiger 30 minuter	-	2
TF 3: Hunden överger provgrupp	-	3

Följande ska läggas som grund för bedömningen av söknet:

1. Sökmönster (se nedan tumregel)
2. Tempo (se nedan tumregel)
3. Sökturernas längd/sträcka enligt pejlluppgift (6.17)
4. Längsta avstånd (6.3) från provgrupp under sökturen (6.19) (beräknat från platsen där provgruppen senast hade kontakt med hunden).

Bedömningen sker utifrån hundens prestation i genomsnitt för samtliga kriterier under hela söktiden. Starkt/extremt avvikande söktur(er) (6.21) ska inte tas med i bedömningen. Samma hänsyn/tyngd tas till alla fyra kriterier när poäng sätts. Provdatabräns ut genomsnittsvärdet för momentet.

Vid svår/brant terräng eller tungt före (1.2 och 1.3) ska domaren ta hänsyn till detta vid bedömning av tempo.

För att sätta poäng och inte K krävs minst en söktur (6.20).

Sökturen som leder till upptag redovisas för sig och ingår inte i bedömning av moment 1. Om upptaget sker på söktur nr 2 kan sökarbetet fram till upptag ändå ingå i bedömningsunderlaget om detta ger en bättre bild av hundens sökarbete (mönster, tempo, avstånd, sträcka, tid). Domaren ska motivera i sin berättelse hur beaktande av sökarbetet fram till upptag påverkat bedömningen.

Tumregel vid bedömning tempo (vid bedömning utan pejl sätts poäng enligt domarens fria skön – max 8 poäng)

(tabellen gäller goda förhållanden och normal terräng. Vid brant (mycket kuperad) terräng respektive tungt före eller andra hinder (typ nyröjd större föryngringsyta etc) (1.2 och 1.3) ska domaren ta hänsyn till detta. Motiveras i domarens berättelse.

Utmärkt	9 – 10 p
Lägst 8,0 km/tim i genomsnitt. Hunden arbetar aktivt och effektivt under hela söktiden	
Mycket bra	7 – 8 p
Lägst 6,0 km/tim i genomsnitt. Hunden arbetar aktivt och effektivt under hela söktiden	
Bra	5 – 6 p
Lägst 5,0 km/tim i genomsnitt. Hunden arbetar aktivt under större delen av söktiden men vissa perioder mattas söknet tydligt	
Godtagbart	3 – 4 p
Lägst 4,0 km/tim i genomsnitt sök hastighet. Hunden arbetar inte aktivt under längre perioder av söktiden	
Dåligt	1 – 2 p
Under 4 km/tim under söktiden. Hunden arbetar inte aktivt under besvärande långa perioder av söktiden	
Hunden söker inte	0 p

Tumregel vid bedömning av sökmönster

(tabellen gäller goda förhållanden och normal terräng. En besvärlig terräng kan styra hundens sökarbete och sökmönster vilket domaren ska ta hänsyn till i sin bedömning).

Sökmönstret är mycket effektivt**9 – 10 p**

Hunden söker aktivt och täcker ny mark på ett systematiskt sätt under sina sökrundor. I huvudsak cirkel-/sofjäderformade sökturer, nyttjar terräng på ett effektivt sätt. Som mycket effektivt gäller också om hunden arbetar i spårsök som leder till snabbt upptag.

Sökmönstret är effektivt**7 – 8 p**

Hunden söker aktivt och täcker oftast ny mark under sina sökrundor. I huvudsak cirkel-/sofjäderformade sökturer. Nyttjar terräng i huvudsak på ett effektivt sätt. Som effektivt gäller också om hunden arbetar i spårsök fram till upptag relativt snabbt.

Sökmönstret är effektivt men tidvis i närhet av provgrupp**5 – 6 p**

Hunden täcker oftast ny mark under sina sökrundor. Blandat sökmönster cirkel-/sofjäderformat sök/korridorsök tidvis på redan avsökt mark. Hunden tidvis kvar i närhet av provgrupp (**Max 15% av söktid**). Hund som arbetar med spårsök men tar lite längre tid fram till upptag.

Sökmönstret är mindre effektivt, ofta i närhet av provgrupp**3 – 4 p**

Hunden söker ofta på redan avsökt mark under sina sökrundor, fastnar lätt kvar i område med gamla älgspår men kommer tillbaka till provgruppen. Blandat sökmönster cirkel-/sofjäder-/ korridorsök. Hunden stannar under söktiden genomgående kvar i närhet av provgrupp ett tag efter återkomst från söktur (**max 30 % av söktid**). Hund som arbetar med långt spårsök men fastnar i vissa områden och kommer tillbaka till provgruppen.

Sökmönstret ineffektivt, lång tid i närhet av provgrupp**1 – 2 p**

Oftast korridorsök/tillbaka till gruppen i egna bakspår. Upprepade sökturer på redan avsökt mark eller fastnar i gamla älgspår och kommer inte vidare utan styrning av provgruppen. Hunden stannar långa stunder (**mer än 30 % av söktid**) i närhet av provgrupp.

4.2 Förmåga att finna älg

Med förmåga att finna älg avses hundens förmåga att utnyttja sökturerna och sina sinnen effektivt för att finna älg. Typiskt för en hund med utmärkt förmåga att finna älg är att den hittar älg snabbt och på långt avstånd, med hjälp av vindvittring. Effektiv spårning ska också anses som en utmärkt egenskap särskilt i svåra förhållanden. En självständig och effektiv förmåga att finna älg snabbt, ska premieras. Förmåga att finna älg ska bedömas från det hunden släpps till dess den finner älg.

Upptag (6.23) är alla tillfällen då domaren med säkerhet har konstaterat upptag. Om domaren är osäker på om hunden jagat älg ("tyst upptag") eller inte när den kommer tillbaka till provgruppen, fortsätter provet som söktid. Sökturen kan i dessa fall ofta bli en starkt avvikande söktur (6.21).

Ifall hundens prestation inte sammanfaller med någon av nedanstående händelsebeskrivningar ska domaren sätta den poäng som denne anser relevant för den uppkomna situationen. Tydlig motivering ska framgå i domarens berättelse.

Förmåga att finna älg poängsätts enligt följande:	poäng
<p>Utmärkt förmåga att finna älg Hunden visar mycket hög effektivitet i sitt <u>sökarbete</u> och hittar älg snabbt med hjälp av sina sinnen sedan den kommit in i området för älgens uppehållsplats eller hittar fram till uppehållsplatsen snabbt med hjälp av effektiv spårning. Avståndet (6.3) till upptagsplatsen är <u>minst 800 m</u> Eller avståndet till upptagsplatsen är <u>minst 600 m</u>, största uttag/avstånd under upptagslänk minst 800 m och löpsträcka till upptag minst 1200 m. Båda alternativen räknat från den plats hunden senast hade kontakt med provgruppen.</p>	9 - 10
<p>Mycket bra förmåga att finna älg Hunden visar hög effektivitet i sitt <u>sökarbete</u> och hittar älg relativt snabbt med hjälp av sina sinnen sedan hunden kommit in i området för älgens uppehållsplats eller hittar fram till uppehållsplatsen relativt snabbt med hjälp av spårning (utan mer omfattande omtag i spårningsarbetet). Avståndet till upptagsplatsen är <u>minst 600 m</u> Eller avståndet till upptagsplatsen är <u>minst 400 m</u>, största uttag/avstånd under upptagslänk minst 600 m och löpsträcka till upptag minst 1000 m. Båda alternativen räknat från den plats hunden senast hade kontakt med provgruppen.</p>	7 - 8
<p>Bra förmåga att finna älg Hunden visar bra effektivitet i sitt <u>sökarbete</u> och hittar älg efter en tids sökande antingen med hjälp av sina sinnen sedan hunden kommit in i området för älgens uppehållsplats eller hittat den med hjälp av spårning (ett begränsat antal omtag i spårningsarbetet tillåts). Avståndet till upptagsplatsen är <u>minst 300 m</u> Avstånd räknat från den plats hunden senast hade kontakt med provgruppen.</p>	5 - 6
<p>Godtagbar förmåga att finna älg Hunden visar godtagbar effektivitet i sitt sökarbete. Älg hittas dock inte förrän efter en längre tids sökande fastän terrängen och förhållandena är goda för ett snabbt upptag med hjälp av sinnen (upprepade omtag i spårningsarbetet eller upprepade sökturer i runt upptagsplats före upptag) Eller avstånd till upptagsplats är mindre än 300 m</p>	3 - 4
<p>Dålig förmåga att finna älg Hunden visar lägre effektivitet i sitt sökarbete och älg hittas inte förrän efter en längre tids sökande trots klara tecken på älgförekomst och att goda förhållanden råder.</p>	1 - 2

Eller hunden finner älgen genom provgruppens eller älgens rörelse genom terrängen.	
Inget upptag trots älg i området Eller älgen står inom synhåll för gruppen när hunden finner den	0
Inget upptag	K

Moment 2 ska bedömas fristående men domaren ska i värderingen av hundens prestation ta hänsyn till kvaliteten i hundens sök dvs hur bra/effektivt hunden utnyttjat sina sökturer och sinnen för att faktiskt hitta älgen. När hunden har funnit ett spår eller en tydlig vittring har den i praktiken hittat älgen och då är det endast fråga om hur fort hunden är hos älgen.

Förmåga att finna älg bedöms genom tid i relation till avstånd och följande fakta ska beaktas:

1. Söktider och söksträckor (6.19-6.21)
2. Upptagssträcka (6.25) samt längsta avstånd fågelväg från provgrupp under sök (uttaget) (6.25) till upptag, från den plats där sista söktur påbörjades till platsen där älgen hittades
3. Det totala avståndet fågelväg för provgruppens rörelse under söktiden, från platsen för släpp till gruppens position vid upptag. Används i relation till använd söktid (skogskort ruta D) och är ett mått som försöker mäta hundens effektivitet/förmåga att ta för sig ny mark.
4. Förhållandet på terräng, väderlek och vindförhållanden
5. Utan PBP används uppskattat avstånd fågelväg från gruppens senaste kontakt med hunden fram till upptagsplats som grund för poängsättning. Även här ska hundens prestation i moment 1 beaktas vid poängsättning.

Som **definition på snabbt respektive relativt snabbt** till upptag används tumregler enligt nedan.

Om domaren anser att det är förhållanden som avsevärt försvårar för hunden att snabbt finna älgen i relation till där hunden släpptes, ska detta tydligt motiveras i domarens berättelse.

I det fall förhållandena är sådana att hunden borde kunnat hitta älgen tidigare, speciellt om älgen står relativt nära provgruppen, så ska detta inverka på poängsättningen.

Om upptag sker på första sökturen, Vid upptag på utmärkt avstånd, minst 800 meter (eller 500 meter med ett uttag om minst 800 meter respektive upptagssträcka minst 1200 m) på eget initiativ och snabbt, kan hunden tilldelas 10 poäng. Tillämpliga fakta 1 - 4 enligt ovan ska beaktas/ värderas vid poängsättning. Domaren ska i sin provberättelse redovisa på vilket sätt hundens prestation motiverar föreslagen poäng

Inte hörbart upptag, högst 8 poäng (kan vara högre poäng om man med säkerhet vet var upptaget skedde med hjälp av PBP).

Vid flera upptag sätts poäng efter upptaget med bästa prestationen i moment 2.

Upptag på återgång dvs upptag efter avslutat förföljande av älg gäller inte som bästa prestation i momentet.

Tumregel bedömning snabbhet till upptag

Snabbt: 125 - 150 m/minut (7,5 - 9 km/tim)

Relativt snabbt: 80 - 100 m/min (5 - 6 km/tim). Gäller också vid pejlbedömning då avstånd tillämpas.

Konstaterat sökarbete upp till dubbla tiden (ev spårtraj ska inte tas med i upptagssträckans längd).

4.3 Förmåga att ställa älg i upptaget

Med förmåga att ställa älg i upptaget menas hundens förmåga att få älgen att bli kvar på upptagsplatsen (6.24) eller i dess omedelbara närhet.

Om upptaget sker på en öppen plats, öppet hygge eller en öppen myr, ska domaren inte reducera sin poänggivning om älgen väljer att uppsöka ett mer skyddande område/skogskant. En sådan förflyttning får dock inte vara mer än 500 m och ska ske direkt efter upptag, för att domaren ska kunna ge poäng som om älgen blev stående i upptagsområdet.

Skalltid på upptagsplats (6.16) är den tid domaren hör skall och bedöms enligt reglerna i moment 7. I moment 7 redovisas också reglerna för hur skalltid kan bedömas baserad på pejlinformation.

Kravet på 90 minuters fast ståndskall avser sammanlagd tid (6.14) (inte krav på sammanhängande). Uppehåll i skallgivning med upp till 2 minuter godtas, förutsatt att skallet börjar igen på samma plats. Hur längre uppehåll än 2 minuter i skallgivning (brytning) ska hanteras beror på hundens agerande, se (6.6 och 6.7). Om älgen flyr före 90 minuters skalltid och hunden förföljer för att sedan återkomma till samma plats och fortsätta skälla se skalltid upptagsplats (6.16)

Normalt ska hunden skälla 90 minuter fast ståndskall innan domaren tar älgkontakt och ev. inkallning med följande stöt. Första stötning (6.18) får dock ske flexibelt med hänsyn till tillgänglig provtid. Detta för att ge önskad tid för att pröva moment 4 respektive moment 6. Domaren redovisar alternativ (både risker och möjligheter) för hundägare/förare som därefter tar beslut om när första stötning ska ske.

Ifall hundens prestation inte sammanfaller med någon av nedanstående händelsebeskrivningar ska domaren sätta den poäng som denne anser relevant för den uppkomna situationen. Tydlig motivering ska framgå i domarens berättelse.

Förmåga att ställa älg i upptaget poängsätts enligt följande:	Poäng
Fast ståndskall (6.8) på <u>upptagsplatsen</u> (6.24) i minst 90 min	10
Fast ståndskall på <u>upptagsplatsen</u> i minst 60 min. Eller 90 min <u>sammanhängande</u> fast ståndskall på älg i sakta betesrörelse (6.28) upp till 500 m. Eller fast ståndskall i minst 90 min vid en förflyttning upp till 300 m	9
Fast ståndskall på <u>upptagsplatsen</u> i minst 45 min Eller 60 min <u>sammanhängande</u> fast ståndskall på älg i sakta betesrörelse upp till 500 m. Eller fast ståndskall i minst 60 min vid en förflyttning upp till 300 m	8
Fast ståndskall på <u>upptagsplatsen</u> i minst 30 min Eller 45 min <u>sammanhängande</u> fast ståndskall på älg i sakta betesrörelse upp till 500 m. Eller fast ståndskall i minst 60 min vid en förflyttning upp till 500 m	7
Fast ståndskall på <u>upptagsplatsen</u> i minst 20 min Eller 60 min <u>fast</u> ståndskall vid en förflyttning upp till 1000 m. Eller hunden hittas i fast stånd och upptagsplats går inte fastställa varken via spårtecken eller PBP och därefter minst 45 min fast ståndskall.	6
Fast ståndskall på <u>upptagsplatsen</u> i minst 10 min Eller fast ståndskall i minst 30 min vid en förflyttning upp till 500 m.	5

<u>Fast</u> ståndskall i minst 30 min vid en förflyttning upp till 1000 m. Eller <u>fast</u> ståndskall i minst 60 min vid en förflyttning över 1000 m.	4
<u>Fast</u> ståndskall i minst 30 min vid en förflyttning över 1000 m.	3
<u>Fast</u> ståndskall på <u>upptagsplatsen</u> i 1 - 9 min Eller <u>fast</u> ståndskall i minst 10 min vid en förflyttning över 200 m	2
<u>Fast</u> ståndskall 1 - 9 min vid en förflyttning över 200 m	1
Älgen förflyttar sig efter upptaget därefter inget skall Eller inget upptag trots älg i området	0
Inget upptag	K

Poängsättning vid flera upptag

Vid flera upptag under dagen poängsätts momentet som genomsnitt av samtliga upptag.

Sänkning av poäng ska inte göras för:

- i de fall då upptaget sker i närhet av provgruppens bil eller annan konstaterad tydlig extern störning och där älgen flyr före det tio minuters sammanhängande fast ståndskall har uppnåtts.
- Om hunden vid ett första upptag förvärvat utmärkt nivå (10 eller 9 poäng) i momentet men älgen flyr efter första stötning utan att ny omställning uppnås, kan provgruppen vid ett nytt upptag, som också blir ståndskall på upptagsplats, genomföra stötning efter 30 minuters fast ståndarbete. Detta för att kunna pröva moment 4 och 6 på andra upptaget inom tillgänglig arbets-/provtid.
- Om hunden vid nytt upptag skäller fast ståndskall på upptagsplats vid provtidens slut men skällt för kort tid för att domaren skulle kunnat pröva stöt och omställningsförmåga inom tillgänglig provtid.

4.4 Ståndskallets kvalitet

Med kvalité avses andelen fast ståndsfall (6.8) av hela älgarbetet. Ju längre fast ståndsfall, ju större möjlighet att lyckas under praktisk jakt, förutsatt att hunden skäller så bra att det går komma nära ståndplatsen dvs uppnå närlinje med älg. Med begreppet ståndsfallarbete (4 poäng och mindre) menas utöver fast ståndsfall även den del av älgarbetet vi hör gångstån (6.9)

Älgkontakt/skottillfälle ska sökas då hunden skäller fast ståndsfall och i samband med stöt (6.18). Kriterier för älgkontakt se (6.27). Det räknas inte som älgkontakt om älg själv kommer förbi provgruppen i gångstån eller förföljande. Älg som flyr av sig själv räknas inte som stötning. Av provgruppen ofrivillig stöt (eller extern stötning) räknas som poänggivande stöt.

Domaren i samråd med hundägaren/föraren avgör om inkallning (6.10) ska prövas vid älgkontakt och första stötning (domaren kan då pröva inkallning om hundägaren önskar detta). Inkallning prövas sedan vid varje omställning (efter två lyckade inkallningar görs inget fler inkallningsförsök).

Vid normala förhållanden ska domaren försöka ta älgkontakt efter 90 minuter sammanlagt fast ståndsfall, för att sedan stöta älg. Om första stötning sker efter 110 minuters fast ståndsfall eller mer ska domaren i sin berättelse redogöra varför stöt inte kunnat ske tidigare. I de fall domaren måste planera provets framdrift med hänsyn till provtidens slut kan stötning genomföras före det 90 minuters fast ståndsfallstid uppnåtts (för att på så sätt kunna pröva hunden i mom 4 och 6).

Första stöt görs försiktigt, ungefär som en misslyckad ansmygning. Älg ska flytta sig minst 100 m för att godkännas som stöt och omställning (6.12). Därefter kommande stötningar ska vara hårdare så älg går i snabbare flykt.

Poänggivande stötningar i mom 4 (3 st) är de som också är poänggivande stötningar i mom 6. För högsta poäng i mom 6 krävs att hunden efter de tre (3) stötningarna uppnåt två (2) omställningar med minst 30 minuter och en omställning med minst 10 minuter sammanhängande fast ståndsfall. Det är inget krav på att stötningarna/omställningarna ska ske i viss ordning utan det får ske situationsanpassat. Domaren kan därför, efter samråd med hundägaren/föraren, genomföra stötning efter omställning med minst 10 minuters fast ståndsfall.

Antalet älgkontakter kan tillgodoräknas med en älgkontakt per stötningstillfälle. Om det blir någon omställning med gångstån före fast ståndsfall kan domaren stöta flera gånger för att låta hunden försöka uppnå tre "rena" omställningar (kravet för 10 p. i mom 6). Om hunden uppnåt tre rena omställningar (30/30/10) finns ingen anledning stöta mer, förutsatt att hunden uppnåt kravet på förföljandesträcka, förutom för att pröva hundens förmåga till återgång.

Om hunden bryter (6.6) pågående skall och inte återupptar det fasta ståndsallet på eget initiativ utan stannar kvar hos provgruppen, kan provet fortsätta med att provgruppen följer hunden mot platsen för tidigare ståndsfall för att se om hunden fortsätter skälla av egen vilja. Upprepade brytningar se (6.7)

Skalltid är den tid domaren hör skall och bedöms enligt reglerna i moment 7. I moment 7 redovisas också reglerna för hur skalltid kan bedömas baserad på pejlinformation.

I fall hundens prestation inte sammanfaller med någon av nedanstående händelsebeskrivningar ska domaren sätta den poäng som denne anser relevant för den uppkomna situationen. Tydlig motivering ska framgå i domarens berättelse.

Tabell alternativ 1

Ståndskallets kvalitet poängsätts enligt följande:	Poäng
Domaren har minst tre älgkontakter (6.27), samt minst tre stötningar (6.18). Fast ståndskalltid 200 min.	10
Domaren har minst tre älgkontakter, samt minst tre stötningar. Fast ståndskalltid 180 min.	9
Domaren har minst två älgkontakter, samt minst två stötningar. Fast ståndskalltid 150 min	8
Domaren har minst två älgkontakter, samt minst två stötningar. Fast ståndskalltid 120 min	7
Domaren har minst en älgkontakt, samt minst en stötning. Fast ståndskalltid 90 min	6
Fast ståndskall i minst 90 min.	5
Fast ståndskall i minst 60 minuter eller minst 120 min. ståndskallsarbete (kan vara 120 min enbart gångstånd)	3 – 4
Fast ståndskall i minst 20 minuter eller minst 60 minuter ståndskallsarbete (kan vara enbart gångstånd)	1 – 2
Fast ståndskall i mindre än 20 minuter eller mindre än 60 min ståndskallsarbete (kan vara enbart gångstånd) Eller älgen flyr direkt vid upptag.	0
Inget upptag	K
Poängavdrag för tre kontaktbesök eller flera utan att provgruppen varit i närheten av ståndskallsplatsen	Avdrag
om hunden utan uppmaning avbryter pågående ståndskall och <u>tar kontakt</u> med provgruppen tre gånger eller flera (gäller inte kontakter då provgruppen är i närheten av ståndskallsplatsen dvs inom 200 m radie).	-2

Antalet älgkontakter/stötningar räknas samman vid flera upptag.

Det är poänggivande stötningar enligt mom 6 som också är poänggivande i mom 4.

Maximalt en (1) älgkontakt per stötning av provgrupp eller extern stötning får tillgodoräknas.

Maximalt en (1) stöt per omställning får tillgodoräknas.

Vid flera upptag läggs antalet kontakter då provgrupp är längre bort än **200** m från ståndplatsen, samman vid poängsättning.

4.5 Vilja att förfölja flyende älg

Med vilja att förfölja flyende älg avses att hunden upptar förföljande av flyende älg och eventuellt får förnyad kontakt med den eller att hunden självmant avbryter förföljandet. Med flyende älg avses: älg som provgruppen stöter, stötning av utomstående, älg som omedelbart flyr vid upptaget, flyr av sig själv under ståndsfall eller av annan störning under älgarbete.

Förföljande av flyende älg avser när älgens förflyttning sker i sken till dess hunden avbryter förföljandet eller får förnyat fast- eller gångstånd. Gångstånd är inte förföljande av flyende älg.

Förföljande bedöms enligt flykt-/förföljandesträcka (färdad sträcka) (6.17). Återgång (6.26) till provgruppen ingår inte i förföljandesträcka utan redovisas fristående som återgångssträcka (bedöms i mom 10).

Att hunden efter en kraftig stöt tar kontakt med provgruppen men genast och på eget initiativ upptar förföljandet ska inte inverka negativt på bedömningen. Om hunden inte upptar förföljandet på eget initiativ räknas det som att hunden bryter/inte förföljer (6.6). Domaren kan då besluta att provet fortsätter som sök under övrig provtid.

Förföljande och återgång är poänggivande arbetstid (PA) och får under arbetstid endast avbrytas av hunden själv. Hundens återgång ska prövas tillräckligt (observera kraven för poäng i moment 10 f).

Har hunden i sitt förföljande passerat livligt trafikerad väg, järnväg eller annan passage som medför fara för hundens liv, får provgruppen möta upp hunden vid faromomentet. Förutsatt att hunden visat återgång tillbaka till gruppen kan hunden tillgodoräkna sig detta som återgångssträcka. Det är också tillåtet att bevaka att hunden tar sig tillbaka över hindret och fortsätter sin återgång. Provggruppen återvänder då omgående tillbaka till utgångsplatsen.

Ifall hundens prestation inte sammanfaller med någon av nedanstående händelsebeskrivningar ska domaren sätta den poäng som denne anser relevant för den uppkomna situationen. Tydlig motivering ska framgå i domarens berättelse.

Sammanlagt förföljande = sammanlagda förföljandesträckor under ett enskilt upptag
Enskild förföljandesträcka med omställning = förföljandesträckan från stöt tills hunden ställer om älgen till omställning (minst 10 min sammanhängande fast ståndsfall)

Vilja att förfölja flyende älg poängsätts enligt följande:	Poäng
Sammanlagt förföljande vid enskilt upptag (6.15) minst 4 km Eller en enskild förföljandesträcka med omställning på minst 2,5 km Utan PBP: sammanlagd tid förföljande/återgång tills hund tillbaka hos provgrupp minst 60 min.	10
Sammanlagt förföljande vid enskilt upptag minst 3,5 km. Eller en enskild förföljandesträcka med omställning på minst 2,0 km Utan PBP: sammanlagd tid förföljande/återgång tills hund tillbaka hos provgrupp minst 50 min.	9
Sammanlagt förföljande vid enskilt upptag minst 3 km. Eller en enskild förföljandesträcka med omställning på minst 1,5 km	8

Utan PBP: sammanlagd tid förföljande/återgång tills hund tillbaka hos provgrupp minst 40 min.	
Sammanlagt förföljande vid enskilt upptag minst 2,5 km. Eller en enskild förföljandesträcka med omställning på minst 1,0 km Utan PBP: sammanlagd tid förföljande/återgång tills hund tillbaka hos provgrupp minst 30 min.	7
Sammanlagt förföljande vid enskilt upptag minst 2 km. Utan PBP: sammanlagd tid förföljande/återgång tills hund tillbaka hos provgrupp minst 20 min.	6
Sammanlagt förföljande vid enskilt upptag minst 1,5 km. Utan PBP: sammanlagd tid förföljande/återgång tills hund tillbaka hos provgrupp minst 10 min.	5
Sammanlagt förföljande vid enskilt upptag minst 1 km. Utan PBP: sammanlagd tid förföljande/återgång tills hund tillbaka hos provgrupp minst 7 min.	4
Sammanlagt förföljande vid enskilt upptag minst 0,7 km. Utan PBP: sammanlagd tid förföljande/återgång tills hund tillbaka hos provgrupp minst 5 min.	3
Sammanlagt förföljande vid enskilt upptag minst 0,5 km. Utan PBP: sammanlagd tid förföljande/återgång tills hund tillbaka hos provgrupp minst 3 min.	2
Sammanlagt förföljande vid enskilt upptag minst 0,3 km. Utan PBP: sammanlagd tid förföljande/återgång tills hund tillbaka hos provgrupp minst 1 min.	1
Hunden förföljer inte flyende älg	0
Kan inte bedömas/gångstånd till naturhinder eller enbart gångstånd.	K
Inget upptag	K

Vid flera upptag ska momentet poängsättas efter bästa upptaget.

Vid flera upptag ska sammanlagd förföljandesträcka/färdad sträcka för det enskilda upptag som har längst förföljandesträcka noteras i Provdatabas.

I Provdatabas noteras också längsta enskilda förföljandesträcka (från upptag/stötning utan att hunden når ny kontakt med älgen (skäller fast eller gångstånd). Domaren ska i sin provberättelse redovisa fakta om långt förföljande (över 10 km) där hunden inte får stopp på älg.

4.6 Förmåga att ställa flyende älg efter stötning av provgrupp

Med hundens förmåga att stoppa flyende älg menar vi hundens förmåga att stoppa älg som stötts av provgruppen eller av annat folk i markerna, trafik eller liknande orsaker. Förflyttning måste vara minst 100 m och hunden måste skälla nytt sammanhängande fast ståndsfall/omställning i minst 10 min (uppehåll i skall upp till två (2) minuter godkänns).

Om älg efter stötning och omställning flyr på nytt av egen vilja så att det blir flera omställningar med fast ståndsfall blandat med flykt, är det perioden med längst sammanhållet fast ståndsfall som är poänggivande omställning (6.12) för den stötningen.

För att hundens förmåga att stanna och ställa om flyende älg skall kunna prövas tillräckligt, ska gruppen stöta älg upprepade gånger. Vid första försöket skall älg stötas försiktigt och på tillräckligt avstånd (som en misslyckad ansmygning). Följande gånger älg skräms iväg skall det göras kraftigare, i avsikt att få älg i snabbare flykt. Anpassas efter älgens reaktion i första stötningen. Domaren får acceptera om det blir gångstånd vid första stötningen, bara förflyttningen är minst 100 m. Därefter kommande stötningar ska resultera i mätbar flyktsträcka dvs minst 100 m flyende älg.

Ställande av flyende älg poängsätts enligt följande:	poäng
Minst tre omställningar (6.12) efter stötning (6.18), med nytt sammanhängande (6.13) fast ståndsfall. Minst två av omställningarna ska vara minst 30 min (och en minst 10 min). Gångstånd mellan stöt och ny omställning med fast stånd är inte tillåtet vid de omställningar som används för poängsättning.	10
Minst tre omställningar efter stötning, med nytt sammanhängande fast ståndsfall. Minst två av omställningarna ska vara minst 30 min . (och en minst 10 min). Gångstånd mellan stöt och ny omställning och fast stånd är tillåtet (gäller även poängnivåerna 8 – 5 poäng)	9
Minst två omställningar efter stötning, med nytt sammanhängande fast ståndsfall. Båda omställningarna minst 30 min .	8
Minst två omställningar efter stötning, med nytt sammanhängande fast ståndsfall. Den ena omställningen minst 30 min . (och en minst 10 min).	7
Minst en omställning efter stötning med nytt sammanhängande fast ståndsfall i minst 30 min .	6
En omställning efter stötning med nytt sammanhängande fast ståndsfall som varar 10 - 29 minuter	5
Ingen omställning efter stötning – sammanlagd fast ståndsfallstid minst 10 min (flera sammanhängande fasta ståndsfall men alla under 10 min) eller gångstånd i minst 10 min .	4
Efter stötning fast- eller gångstånd under 10 min .	3
Försök till omställning efter stötning kan konstateras	2
Inget skall efter stötning Eller inget ståndarbete - älg flyr i upptaget	1
Hunden förföljer inte älg efter stötning	0
Kan inte bedömas pga naturhinder Eller inget upptag	K

Antalet stötningar/omställningar räknas samman vid flera upptag.

Maximalt en (1) poänggivande omställning per stötningstillfälle kan tillgodoräknas. Om hunden stoppar älg men att älg flyr på nytt med nya stopp är det den längsta sammanhållna fasta ståndsfallstiden som får tillgodoräknas som poänggivande omställning för den stötningen.

4.7 Skalltid

Skalltiden för fast- eller gångståndsskall med en minuts noggrannhet. Tid för gångstånd får maximalt räknas med samma minutantal som hunden skällt antal minuter i fast stånd.

I det fall indikator/pejlmärkning visar att hunden har fast ståndsfall men provgruppen inte kan höra hunden skälla, ska gruppen förflytta sig så att domaren fysiskt kan höra hunden. Förutsatt att pejlen visar att hunden är kvar på samma ställe/ståndplats då domaren hör hunden får skalltid räknas från första ståndsfallsmärkning.

Gångstånd får dömas via pejlinformation/skallindikator förutsatt att det kan säkerställas genom uppringning och kontroll av att hund skäller även om domaren inte fysiskt kan höra hunden skälla. Även i dessa fall ska provgruppen komma i läge så att skallen kan höras fysiskt.

Poängberäkningen görs enligt nedanstående tabell.

Tabell

Skalltid i min	0	20	40	60	80	100	120	140	160	190	220
Poäng	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Inget upptag K.

Inga avdrag gör för pauser understigande två (2) minuter.

Vid flera upptag under dagen sammanräknas skalltiderna.

Om den sammanlagda skalltiden understiger 20 min. ges 0 poäng.

4.8 Skallets hörbarhet

Vid bedömning av skallets hörbarhet ska hänsyn tas till väder/vind, snö och terrängförhållanden. Bedöms i första hand och i huvudsak vid fast stånd.

Endast fysisk bedömning (dvs ej bedömning via pejl eller telefonavlyssning).

Krävs minst 20 min skalltid för poäng. **Minst en skallräkning efter 90 minuters fast ståndsfall med utmärkt prestation för att kunna ge utmärkt prestation (9 – 10 poäng) i momentet.**

Hörbarheten ska testas tillräckligt, vid upprepade tillfällen under provtiden.

Skallets hörbarhet poängsätts enligt följande:	poäng
Utmärkt hörbarhet	9 - 10
Mycket bra hörbarhet	7 - 8
Bra hörbarhet	5 - 6
Godtagbar hörbarhet	3 - 4
Dålig hörbarhet	1 - 2
Skalltiden understiger 20 minuter	K
Inget upptag	K

4.9 Skallets täthet och täckning

Momentet ska pröva hundens skalltäthet och täckning dvs förmågan att skälla jämnt och utan uppehåll. Ju bättre skall desto enklare att kunna komma nära ståndskalet.

Bedöms endast vid fast stånd och endast fysisk bedömning (dvs inte via pejl eller telefonavlyssning). Räkning av antalet skall ska göras under hel minut och återkommande gånger under hela provtiden.

Med **skalltäthet** menas antalet skall per minut, **kontrolleras vid goda ståndsfallsarbeten** (t ex inte när hunden tystnar korta stunder för att den blir jagad av älgen på ståndplatsen)

Med **skallets täckning** menas att skallet är jämnt, fortlöpande och utan uppehåll

Skallets täthet och täckning poängsätts enligt följande:	poäng
Skalltäthet över 70 skall/min skallet jämnt, utan uppehåll	10
Skalltäthet 60 - 70 skall/min, skallet jämnt utan uppehåll	9
Skalltäthet 60 - 70 skall/min, något periodiskt godtas	7 - 8
Skalltäthet 50 - 60 skall/min, reprisar med korta uppehåll godtas	5 - 6
Skalltäthet 40 - 50 skall/min, reprisar med störande uppehåll godtas	3 - 4
Skalltäthet 20 - 40 skall/min, eller reprisar med långa uppehåll	2
Skalltäthet under 20 skall/min	1
Skalltiden understiger 20 minuter	K
Inget upptag	K

Krävs minst 20 min skalltid för poäng. **Minst en skallräkning efter 90 minuters fast ståndsfall med utmärkt prestation för att kunna ge utmärkt prestation (9 – 10 poäng) i momentet.** Medeltalet av räkningarna läggs som grund för poängsättningen.

Jämnhet och täckning i skallgivningen är lika viktig som skalltätheten och ska ges lika stor vikt vid bedömningen.

Jämnt utan uppehåll: hunden skäller hela tiden så provgruppen skulle kunna närma sig ståndet utan att stanna upp (förutom då älgen jagar hunden eller då hunden går mellan flera älgar).

Något periodiskt: hunden skäller relativt jämnt utan uppehåll stor del av tiden men tidvis uppehåll i skallgivningen. Om uppehållen är lätta eller svåra att förutse ska påverka bedömningen.

Repriser: hunden skäller ett antal (ofta snabba) skall för att sedan vara tyst och därefter ny likartad skallserie med ny tystnad. Uppehållen kan vara lätta eller svåra att förutse och ska påverka bedömningen. Uppehållens längd ska också påverka bedömningen.

Antalet skall per minut ska anges i Provdataben.

4.10 Samarbete och lydnad

Momentet prövar

dels hundens förmåga att på eget initiativ hålla kontakt med föraren (samarbete)

dels hundens vilja att följa de uppmaningar och kommandon som föraren ger (lydnad).

Hundens egen vilja till kontaktsökande/samarbete bedöms vid tre olika situationer.

1. Under hundens sök dvs att den återkommer till provgruppen under sitt sökarbete/sökturer.
2. När provgruppen befinner sig i ståndplatsens närhet (inom 200 m från ståndskallet) Vid kontaktbesök på ståndplatsen ska domaren försöka bilda sig en uppfattning om hur hunden samarbetar/underlättar för att provgruppen ska kunna ta skottillfälle/älgkontakt (obs inget krav kopplingsbar)
3. Förmåga/vilja till återgång till provgruppen efter det hunden slutat förfölja flyende älg. Observera att det är sträcklängden på återgången som är poänggrundande, alltså inte förföljandesträcken.

Om hunden under älgarbetstiden självmant bryter/tar kontakt med provgruppen under den tid gruppen inväntar skalltid dvs oftast på längre avstånd från ståndplatsen än 200 m, noteras dessa kontaktbesök. Tre (3) kontaktbesök medför poängsänkning. Regeln gäller både före och efter 90 minuters fast ståndskall men gäller inte då skottillfälle/älgkontakt aktivt söks och hunden är medveten om provgruppen eller återkommer efter att ha förföljt älg.

Under normala förhållandena ska första inkallning ske efter 90 minuters skalltid och före 150 minuter. Hundföraren bestämmer när inkallning ska ske.

Observera reglerna för hämtning med bil i moment 1 och kravet på hunden att visa förmåga till återgång. Återgång är poänggivande arbetstid och sådant arbete får inte avbrytas av andra än hunden. Domaren ska förvissa sig att hunden har samarbete i form av återgång, det är alltså inte tillåtet att hämta hunden, såvida det inte är fara för hundens liv eller tredje persons egendom.

Om hunden hämtas med bil med hänsyn till fara för hundens liv eller skada för tredje person, tilldelas den förtjänstpoäng hunden förvärvat/-ar) före eller efter hämtningen.

Återgång mäts som den sträcka hunden tillryggalagt från avslutat förföljande fram till återkomst till provgrupp (oftast till den plats där sista stötning genomfördes av provgruppen).

Om provgruppen med anledning av fara för hundens liv möter upp hunden då den efter förföljande är på väg tillbaka till "faroplatsen" (typ livligt trafikerad väg, järnväg etc.) tillgodoräknas hunden den återgångssträcka den presterat fram till "faroplatsen".

Observera att detta skiljer sig från regeln då hundens älgarbete avbryts vid "faroplatsen", då hunden får tillgodoräkna sig den förtjänstpoäng den presterat före eller efter hämtningen.

Ifall hundens prestation inte sammanfaller med någon av nedanstående händelsebeskrivningar ska domaren sätta den poäng som denne anser relevant för den uppkomna situationen. Tydlig motivering ska framgå i domarens berättelse.

Samarbete och lydnad poängsätts enligt följande:	
Under sök	(0 – 2 poäng)
10 a. lydnad	
Hunden kan kallas in (6.10)	1
Hunden kan inte kallas in och kopplas	0
Upptag första söktur - inkallning inte provad vid släpp och inte heller tillbaka inom 60 minuter efter arbets-/provtids slut	K (=0)
10 b. samarbete	
Hunden tar kontakt med provgruppen efter genomförd söktur/-er	1
Ingen kontakt/för självständig/lämnar provgrupp över 90 min utan att söka älg/måste hämtas med bil	0
Upptag på första sökturen och skäller fast ståndskall vid arbets-/provtids slut (inte åter inom 60 minuter efter provtid).	K (=0)
Under älgarbete	(0 – 5 poäng)
10 c. lydnad på ståndplatsen	
Hunden kan kallas in från ståndskall och kommer genast (kopplingsbar), två gånger, varav den ena före 150 minuter, älgarbetet återupptas	3
Hunden kan kallas in från ståndskall och kommer genast (kopplingsbar), en gång under arbetstiden, älgarbetet återupptas	2
Vid inkallning kommer hunden efter någon tvekan (kopplingsbar) varefter älgarbetet återupptas	1
Hunden kan inte kallas in	0
Inget älgarbete/upptag	K (=0)
10 d. samarbete på ståndplatsen (inom 200 m från älgens ståndplats)	
Hunden arbetar aktivt och underlättar därigenom skottillfälle/ lätt att identifiera älgens ståndplats. Ev kontaktbesök görs utan att tappa kontroll på älgen.	2
Hunden arbetar inte aktivt för att underlätta att identifiera älgens ståndplats/arbetar lite långt från älgen. Ev kontaktbesök görs utan att tappa kontroll på älgen.	1
Hunden kommer till provgrupp men älgen flyr under tiden för kontaktbesök	0
Inget älgarbete/upptag	K (=0)
Vid provtidens slut	(0 – 3 poäng)
10 e Lydnad – gäller då mom 10 f ej kunnat prövas (kan prövas inom 60 minuter efter provtids slut)	
Prov avslutas enligt 10 f	X
Hunden skäller ståndskall vid provtidens slut och kan kallas in	3
Hunden kan kopplas från älgarbete (kan kallas in under följande av älg efter provtidens slut	2
Hunden skäller ståndskall vid provtidens slut och kan inte kallas in	1
Kan inte kopplas, eller hunden måste hämtas	0

10 f. samarbete (kan prövas inom 60 minuter efter provtids slut. Vid flera återgångar ges poäng för bästa återgång under provdagen)	(0 – 3 poäng)
Prov avslutas enligt 10 e	X
Effektiv återgång till provgrupp omedelbart efter att den avbryter ett långt förföljande. Återgången till provgrupp är minst 2 kilometer tillryggalagd sträcka (längsta återgång vid flera upptag). Effektivt 100 m/min	3
Effektiv återgång till provgrupp omedelbart efter att den avbryter ett långt förföljande. Återgången till provgrupp är under 2 kilometer tillryggalagd sträcka (längsta återgång vid flera upptag).	2
Återgång efter förföljande av älg men återgången är inte effektiv dvs tar lång tid eller blir kvar långa stunder på samma ställe. Eller hunden tar upp ny älg på väg tillbaka till provgrupp efter avslutat förföljande efter flyende älg.	1
Lämnar provgruppen/hämtas med bil/besöker bebyggelse/strövar planlöst i skogen efter avslutat förföljande på flyende älg.	0
Inget älgarbete/upptag. Eller hunden hinner inte tillbaka till provgrupp inom 60 minuter efter provtids slut.	K (=0)
10 g. Poängavdrag vid för många kontaktbesök (över 200 m från ståndplats) under provdagen	
Hunden tar tre (3) eller flera självständiga kontakter under provdagen då gruppen är längre än 200 m från ståndplatsen. Gäller inte kontakter då gruppen aktivt söker skottillfälle/älgkontakt och hunden är medveten om provgruppen eller återkommer efter att ha förföljt älg.	- 2 p

För att få tre (3) poäng i mom 10 c måste alla inkallningsförsök vara lyckade.

Om hunden bedöms ha goda möjligheter att efter avslutat förföljande söka sig tillbaka till ägaren, men ändå inte lyckas eller gör något godtagbart försök, ska den tilldelas 0 p i 10 f. Motiveras i provberättelsen. Samma gäller i de fall hunden lämnar provgruppen med att uppsöka gårdar, bilen eller liknande.

Hund som hämtas med bil på grund av fara för hundens liv tilldelas den förtjänstpoäng den erhåller före eller efter hämtningen.

Om provgruppen med anledning av fara för hundens liv möter upp hunden då den efter förföljande är på väg tillbaka till "faroplatsen" (typ livligt trafikerad väg, järnväg etc.) tillgodoräknas hunden den återgångssträcka den presterat fram till "faroplatsen".

Hund som skäller gångstånd fram till naturhinder, bryter där och återkommer till provgruppen tilldelas poäng för återgång enligt poängtabellens 10 f.

Hund som efter avslutat förföljande genar tillbaka till platsen för senaste kontakt med provgrupp, oftast platsen för senaste stötning, ska det betraktas som mycket effektiv återgång. Är hunden tillbaka inom den tidsfrist som motsvarar 100 m/minut räknat på förföljandesträcka efter senaste stötning/kontakt, tilldelas hunden motsvarande poäng.

5 PRISVALÖRER

Första pris	70 poäng och däröver samt minst 90 min. sammanlagd fast ståndskallstid på samma älg eller grupp av älgar. Dessutom krävs minst en älgkontakt eller säkra spårtecken.
Andra pris	60 – 69,5 poäng samt minst 60 min. sammanlagd fast ståndskallstid på samma älg eller grupp av älgar. Dessutom krävs säkra spårtecken.
Tredje pris	50 – 59,5 poäng samt minst 30 min. sammanlagd fast ståndskallstid på samma älg eller grupp av älgar. Dessutom krävs säkra spårtecken.
0-pris	Prov som inte uppnår ovanstående poängkrav eller inte uppfyller kravet för sammanlagd ståndskallstid på samma älg eller grupp av älgar.
NP nytt prov	Prov enligt kriterier som framgår i avsnitt 2.9
KEB	Älgtomma marker och avbrutet prov på grund av ljusförhållanden är inte anledning till nytt prov och hunden tilldelas prisvalören KEB.

---

6. DEFINITIONER/TILLÄMPNINGAR av jaktprovsregler löshund älg (kapitel som SÄKs styrelse bemyndigas justera vid behov under pågående regelperiod)

6.1 Användande av bil

Se avsnitt tekniska hjälpmedel (punkt 1.4.3 "motorfordon" och mom 1 sök). Om provgruppen använt bil under provtid för att kunna bedöma hunden rättvist ska detta klart framgå av domarens berättelse och markering av "kryssruta" i Provdatabas.

6.2 Arbetstid (älgarbetstid)

Med älgarbetstid menas den tid då hunden självständigt arbetar med älg från det hunden hittat älg. Fast- och gångståndsskall, förföljande och återgång till provgrupp ingår i poänggivande arbetstid (PA). Om hunden gör avbrott i älgarbetet som är längre än två (2) minuter (t ex kommer till provgruppen och stannar där innan den, på eget initiativ, återgår till älgarbete eller avbryter ståndsskall alternativt förföljande/återgång för att uppsöka gårdar, tamdjur, eller på annat sätt klart avbrutit sitt älgarbete etc.) räknas detta som brytning. Den tiden ingår inte i "poänggivande arbetstid" (PA) utan redovisas som "icke poänggivande arbetstid" (IPA). Älgarbetstid kan pågå 60 minuter efter mörkrets inbrott men då endast ett fåtal moment som kan poängsättas. (se 3.3)

6.3 Avstånd

Med avstånd avses i provreglerna avståndet mätt med GPS som "fågelväg/luftlinje". Avstånd anges med noggrannhet per närmaste 50-metersintervall.

Vid bedömning utan GPS är avstånd ett av domaren uppskattat avstånd "fågelväg/luftlinje". OBS skilj på begreppen avstånd (fågelväg) respektive sträcka (färdad sträcka), sträcka mäts per 100 metersintervall.

6.4 Avstånd från provgrupp under sök

Största avstånd under sök (mom 1) är det längsta avståndet mellan provgrupp och hund, mätt fågelväg, som uppstår under respektive söktur (kom ihåg att lägga till ev. rörelse av provgrupp under sökturen). Vid upptag under första söktur mäts avståndet som längsta avstånd "uttaget" under sökarbetet fram till upptaget.

6.5 Avstånd upptagsplats

Avståndet mätt fågelväg från den plats där provgruppen senast hade kontakt med hunden och till den plats hunden har upptag. Det är viktigt att domaren kommer ihåg att ta hänsyn till det avstånd gruppen förflyttat sig efter senaste kontakt med hund och inte endast avstånd enligt GPS från provgrupp till hund då upptaget kommer. Avstånd till upptag på återgång, efter avslutat förföljande av älg, är inte poänggrundande avstånd i mom 2.

6.6 Brytning

Brytning definieras som att hunden, utan uppmaning, avbryter skallgivning under älgarbete och tar kontakt med provgruppen då provgruppen är på avstånd/utanför ståndplatsområdet (radie 200 m). Om hunden tystnar mer än två minuter, utan att komma till provgruppen, blir det uppehåll i skalltid. Om hunden kommer till och stannar kvar hos gruppen mer än två minuter (återvänder inte omedelbart till älggen) betraktas kontaktbesöket som brytning och då blir det uppehåll i både skalltid (se 6.15) och tid för poänggivande arbete (PA). Provtiden löper på även under tiden för kontaktbesöket/brytningen (IPA). Om hunden är tyst mer än två minuter men är kvar i älgens närhet blir det uppehåll i skalltid men inte arbetstid (PA). Om hunden tystnar och avviker från ståndplatsen under längre tid utan att komma till provgruppen (t. ex drar iväg åt ett annat håll) och domaren kan konstatera att hunden inte

förföljer älg, betraktas även detta som brytning (med uppehåll skalltid och poänggivande arbetstid men inte provtid – redovisas som IPA).

6.7 Brytning – upprepade brytningar hur agera

Om hunden bryter flera gånger under provet får det inverkan på bedömningen av flera moment. Mom 3, 4, 5 och 6 påverkas och domaren måste fatta beslut om hur provet ska drivas när brytningar uppstår.

Moment 3. (ståndskall på upptagsplats – se även (6.16) Om hunden efter brytning inte återupptar det fasta ståndskallet på eget initiativ utan stannar kvar hos provgruppen, upphör poänggivande skalltid/upptagsskall enligt moment 3. Provet kan fortsätta med att provgruppen följer hunden mot platsen för tidigare ståndskall för att se om hunden återupptar älgarbetet (kom ihåg att det är poänggivande stötningar i mom 6 som är poänggivande stötningar i mom 4). Fortsätter hunden skälla självständigt efter "ledsagning" fortsätter bedömning av övriga moment. Händelsen redovisas i domarens berättelse.

Moment 4. (ståndskallets kvalitet) Om hunden vid upprepade tillfällen visar tydlig ovilja att fortsätta skälla på eget initiativ kan domaren, i samråd med föraren/ägaren, besluta om traktbyte/alternativt att gå åt annat håll och att provet fortsätter som "sök under övrig provtid"/IPA. Traktbyte sker utan uppehåll av provtid/icke poänggivande arbetstid.

Moment 5 (vilja att förfölja) Att hunden efter en kraftig stöt tar kontakt med provgruppen men genast och på eget initiativ upptar förföljandet ska inte inverka negativt på bedömningen. Om hunden inte upptar förföljandet på eget initiativ räknas det som att hunden bryter/inte förföljer. Domaren kan då, i samråd med föraren/ägaren, besluta att provet fortsätter som "sök under övrig provtid". Traktbyte sker utan uppehåll av provtid.

Moment 6. (förmåga ställa flyende älg) För att godkännas som poänggivande omställning måste det fasta ståndskallet vara sammanhängande. Innebär att uppehåll i skallgivning upp till 2 minuter är ok men vid längre uppehåll bryts det sammanhängande skallet. Tidräkningen måste då börja om på nytt för att det ska kunna godkännas som omställning. I övrigt gäller samma som mom 4.

6.8 Fast ståndskall

Fast ståndskall är när hunden "har älgen under kontroll". Att älgen sakta rör sig inom samma terrängområde (som om den betar) under hundens skallgivning anses som fast ståndskall. Med fast ståndskall blir hund och älg kvar lång tid inom samma område. Provgruppen kan sitta i lugn och ro och invänta ståndskallstid. **Nytt fast ståndskall** (mom 6) ska vara minst 10 min. för att räknas som en omställning (förflyttningen ska vara minst 100 m).

6.9 Gångstånd

Gångstånd har oftast en bestämd riktning och hunden och/eller älgen blir inte kvar inom samma terrängområde utan förflyttar sig i stort sett hela eller stora delar av tiden mer eller mindre snabbt under hundens skallgivning (hunden ska kunna skälla utan ansträngning på gångstånd). Provgruppen kan inte sitta kvar utan måste förflytta sig snabbare för att försöka ha kontakt med älgarbetet/gångståndet.

Ibland kan älgen stå stilla dvs fast stånd ett tag för att efter ett tag flytta på sig i gångstånd och så kan det växla under en längre tidsperiod. Om detta blir intensivt med korta perioder fast-/gångstånd får domaren redovisa detta som blandat fast-/gångstånd. Domaren får då göra en uppskattning av hur stor procentandel av tiden som utgör fast stånd respektive gångstånd.

Tappar hunden kontakt med älgen och skäller i spårlopan är det inte längre ett gångstånd.

6.10 Inkallning

Inkallning av hund testar hundens vilja att lyda förarens kommando. Inkallning prövas både vid sök och vid älgarbete.

Vid sök ska inkallning prövas då hunden är på väg ut i riktning från provgruppen. Inkallning sök får ske redan då hunden släpps dvs direkt vid söktidens start.

Inkallning vid älgarbete görs om möjligt då domaren söker älgkontakt inför första stötning.

Om föraren önskar kan domaren göra inkallning vid detta första inkallningstillfälle (kommer inte hunden på första inkallning kan flera inkallningsförsök göras under denna omställning).

Normalt ska inkallning prövas på nytt före stötning vid nästkommande omställning (maximalt en lyckad inkallning per omställning kan tillgodoräknas). Vid två lyckade inkallningar görs inget fler inkallningsförsök under resterande arbets-/provtid.

6.11 Kontaktbesök

Hunden kan både under sök och älgarbete på eget initiativ göra kontaktbesök hos provgruppen. Kontakterna är ett uttryck för hundens samarbetsvilja och bedöms bli a i mom 10. Under skallgivning vid älgarbete får hunden vara tyst upp till två minuter utan att det betraktas som brytning. Ståndfasta hundar premieras och fler än två kontaktbesök på eget initiativ under poänggivande arbetstid är negativt (se mom 4). Om kontaktbesöken sker i samband med att domaren söker skottillfälle dvs inom 200 m från ståndplatsen räknas det inte som negativt för hunden. Även då hunden kommer tillbaka efter förföljande av älg är en positiv egenskap som tillgodoräknas i mom 10 vid prövning av återgång.

Om hunden tystnar och kommer till provgrupp och blir kvar mer än två minuter betraktas det som brytning. Den tiden ingår i provtid men inte i tid för älgarbete. Om hunden är tyst mer än två minuter men är kvar i älgens närhet (kan t ex vara att hunden jagas av älgen eller behov att dricka vatten etc), räknas det som uppehåll i skallgivning men ingår i poänggivande arbetstid så länge domaren inte kan konstatera att hunden övergett älgarbetet. Se också 6.5 och 6.6 hur hantera denna typ av situationer.

6.12 Omställning

Med omställning menas att hunden, efter det älgen stötts av provgruppen, förföljer flyende älg och stoppar den för att skälla nytt fast ståndskall (förflyttning älg minst 100 m). Det måste vara fast ståndskall i minst 10 minuter för att godkännas som omställning. Älgen kan även stötas av utomstående t ex folk i markerna eller bilar etc. Se vidare stötning 6.18. Om det efter stötning blir perioder med fast ståndskall blandat med flykt och förföljande mellan de fasta ståndskallen, är det den längsta sammanhållna fasta ståndskallstiden som är **poänggivande omställning** i moment 6. Exempelvis att hunden förföljer efter stöt och stoppar älgen med fast ståndskall i 12 minuter, vilket uppfyller krav på omställning 10 minuter, men att älgen sedan flyr av sig själv med nytt förföljande och ny omställning med sammanhängande fast ståndskall i 35 minuter. Då är det omställningen på 35 minuter som är poänggivande omställning. En omställning per stötning får räknas som poänggivande.

6.13 Sammanhängande fast ståndskall

Med sammanhängande fast ståndskall (mom 6) menas att hunden skäller fast ståndskall utan avbrott. Upp till två (2) minuters uppehåll räknas inte som avbrott. **Blir uppehållet längre än två minuter måste domaren börja på ny tidräkning för att hunden ska uppfylla kravet på sammanhängande fast ståndskall enligt mom 6. Sammanhängande fast ståndskall enligt moment 3 upphör då hunden tystnar mer än två minuter, därefter tillgodoräknas endast skalltid i mom 4 och 7.**

6.14 Sammanlagt fast ståndskall

Sammanlagt fast ståndskall innebär att flera perioder med fast ståndskall räknas samman. Sammanlagd tid uppstår då hunden skäller fast ståndskall avbrutet av att älgen rör sig i gångstånd eller flyr så hunden förföljer. Har betydelse för mom 4 där hunden normalt ska

skälla 90 minuter sammanlagd tid innan domaren stöter älgen och sedan under dagen nå 200 minuter sammanlagd tid (vid flera upptag får man räkna samman tid från samtliga upptag). 90 minuter är också ett krav för att hunden ska kunna tilldelas ett första pris (krav då på 90 minuter samma älg/grupp av älgar).

6.15 Sammanlagt förföljande

Sammanlagt förföljande räknas per upptag och är den sammanlagda sträcka/färdad sträcka (summan av de enskilda förföljandesträckorna) som hunden uppnår under tiden den förföljer flyende älg och eventuellt får förnyad kontakt/omställning eller att hunden självmant avbryter förföljandet och återgår till provgrupp.

Förföljande av flyende älg avser när älgens förflyttning sker i sken, gångstånd är inte förföljande av flyende älg.

6.16 Skalltid

Allmänt

Med skalltid menas den tid hunden skäller. Regler för hur skalltid får räknas framgår av moment 7 skalltid.

Skalltid på upptagsplats

I moment 3 ska hunden för högsta poäng skälla 90 minuter fast stånd då älgen står kvar inom upptagsplatsen (200 m radie). Om hunden blir tyst i mer än två (2) minuter blir det avbrott i skalltid. Om hunden under tystnaden bryter dvs kommer på besök och stannar kvar hos provgrupp, upphör skalltid i mom 3 (gäller inte snabbt kontaktbesök "fram- och tillbaka") se (6.6 och 6.7) hur hantera brytningar.

Om hunden är tyst, men kvar i närheten av ståndplatsen innan den fortsätter skälla, ska domaren avgöra om hunden arbetar eller inte (t ex jagas av älgen eller att den vid varm väderlek har behov av att dricka) och då görs inget avbrott i arbetstid. Skalltid efter uppehållet läggs samman med skalltid före uppehållet dvs mom 3 är sammanlagd fast ståndskalltid och poänggivande i mom 3 så länge älgen står kvar inom upptagsplatsen.

Om älg flyr före första stötning och hund förföljer (dvs bedömning startar av mom 5) upphör skalltid i mom 3 även om älgen mot förmodan skulle återkomma till området för upptag. Om hunden avbryter efter ett kort förföljande och återgår till upptagsplats och fortsätter skälla fast ståndskall ska domaren göra en bedömning av om det är samma grupp av älg som hunden skällt på tidigare, i så fall fortsätter skalltid upptagsplats (denna regel gäller inom 30 minuter eller att älgen flyr ut i sjö och simmar från hunden). I övriga fall gäller nytt upptag.

6.17 Sträcka

Med ordet sträcka menar vi i reglerna den sträcka hunden färdats. Mäts vid sökarbete enligt GPS-mätarens uppgift om hur långt hunden rört sig. Om hunden i sitt sök fastnar ett tag i "spårtraj" dvs då hunden söker fram och tillbaka inom ett begränsat område så ska den rörelsen inte tas med i sträckan. Sträcka anges i närmaste 100-tal meter.

Sträcka mäts även då hunden förföljer flyende älg från stöt tills hunden avslutar förföljande eller ställer om älgen. **Flykt-/förföljandesträcka** mäts enligt GPS-mätarens uppgift. Även **återgång** till provgrupp efter avslutat förföljande mäts som sträcka.

6.18 Stötning

Med stöt menas att domaren/provgruppen medvetet har skrämt älgen. Som stötning räknas även om älgen stöts av annat folk i markerna, trafik eller liknande orsaker. Även av provgruppen ofrivillig stöt räknas som stötning. Om inte domaren själv stött älgen ska domaren säkerställa om det finns en yttre anledning att älgen flytt eller inte. Att älgen flyr av sig själv räknas inte som stöt.

Stötning genomförs för att bedöma hundens förmåga att ställa om stött/flyende älg.

Efter att älgkontakt konstaterats, samt eventuellt inkallningsförsök gjorts, ska domaren försiktigt stöta älgen. Den första stötningen ska utföras ungefär som en misslyckad ansmygning (älgen ska flytta sig minst 100 m). Andra stötningen som ska ske på den nya ståndplatsen, ska anpassas till älgens reaktion vid den första stötningen och vara kraftigare så att älgen flyr på nytt. Antalet stötar och när man stöter styrs mest av moment 6 "förmåga att ställa flyende/stött älg" men även hänsyn till mom 4 "ståndskallets kvalitet" och ibland även moment 5 "vilja att förfölja flyende älg.

Domaren ska vid stöt 2 och senare stötningar, om så krävs, agera beslutsamt för att få älgen på flykt.

Vid den första stötningen får man acceptera om älgen flyttar sig i gångstånd dvs hunden skäller hela tiden vid älgens förflyttning (minst 100m). Vid därefter kommande stötningar ska älgen förflytta sig så snabbt att hunden blir tyst åtminstone en kortare stund (flyktsträcka ska kunna anges) innan den börjar skälla gångstånd eller fast stånd igen. Att hunden skäller kortare skallfrekvenser när den försöker stoppa älgen ska inte förväxlas med gångstånd.

När kan man stöta

Normalt ska hunden skälla 90 minuter fast ståndskall innan domaren tar älgkontakt och ev. inkallning med följande stöt. Första stötning får dock ske flexibelt med hänsyn till tillgänglig provtid. Detta för att ge önskad tid för att pröva moment 4 respektive moment 6. Det kan t ex gälla om provet utvecklats så att hunden inte kan förbättra sin poäng i moment 3, eller att kvarstående tillgänglig provtid är för knapp för att kunna pröva moment 4 respektive moment 6 efter det hunden skällt 90 minuter fast ståndskall. Domaren redovisar alternativ (både risker och möjligheter) för hundägare/förare som därefter tar beslut om när första stötning ska ske.

6.19 Sök

Sök visar hundens intresse och förmåga att självständigt söka efter älg och är en viktig egenskap. Domaren ska sträva efter att bedöma hunden i ett område där det inte förekommer färsk spår av älg. Hund ska därför inte släppas för nära en tänkbar upptagsplats. Släpp på färsk spår eller synlig älg är inte tillåtet (se inledande gemensamma regler punkt 3).

När hunden har släppts går en del hundar direkt ut i sök men andra hundar "gör en glädjerunda" och kommer snabbt tillbaka till gruppen för att sedan börja sökarbetet. Domaren avgör när hunden börjar arbeta och det är då provtid och bedömning sök startar. En del hundar visar inte sitt ordinarie sök i de fall provgruppen går längs en väg för att komma in i provmarken. Bättre då att ha hunden i koppel tills man kommit fram till platsen där sökarbetet ska starta.

Domaren ska redovisa de fem första sökturerna. Sedan kan sökturer inom samma prestationsnivå läggas samman till "sökturer flera". Domaren ska ange hur många turer som slagits samman och hur lång tid hunden varit i närhet av provgrupp under tiden för dessa sökturer.

6.20 Söktur

Med söktur menas att hunden går ut, kommer tillbaka till provgruppen och går ut igen. Sökturernas längd är sträckan enligt GPS-mätare (inte fågelvägen). Om hunden blir kvar inom ett begränsat område (spårtraj fram och tillbaka) ska detta inte ingå i sträckan. Om upptaget kommer under första sökturen används sträcka fram till upptag "upptagssträcka" vid poängsättning.

6.21 Starkt avvikande söktur

Med starkt avvikande söktur avses söktur där hundens beteende skiljer sig från övriga sökturer på ett väldigt markant/extremt sätt. Det kan vara "sökturer" där domaren kan tro att hunden tagit upp älg (tyst upptag som inte kan säkerställas) eller annat vilt men hundens rörelsemönster skiljer sig markant jämfört med övriga sökturer. Om hunden jagat annat vilt

men avbryter och återkommer till provgrupp räknas inte heller denna tid med i bedömning sök (redovisas som särskild aktivitet/händelse i provdata).

6.22 Upprepade brytningar

Se punkt 6.7.

6.23 Upptag

Alla tillfällen då domaren med säkerhet har konstaterat upptag. Räknas oavsett om det skett via skallgivning, säkra spårtecken (spårtecken efter flyende konstateras och det stämmer med att hunden har haft närkontakt med älgen dvs att det med säkerhet inte rör sig om spårsök), PBP eller då domaren ser älg och att hunden har närkontakt.

Om domaren är osäker på om hunden hittat älg "tyst upptag" eller inte så fortsätter söktid. Sökturen kan i dessa fall ofta bli en starkt avvikande söktur.

När hunden haft upptag som blir flyende älg och hunden hittar ny älg på väg tillbaka till provgruppen (upptag under återgång) gäller det första upptagets avstånd till upptagsplats som är poänggivande avstånd i mom 2.

6.24 Upptagsplats

Platsen där hunden hittar älgen med en radie på 200 m. Lätt att bestämma om domaren hör hunden börja skälla. Svårare att fastställa om hunden är utanför det område som domaren kan höra. Vid fast ståndsfall kan domaren ibland bestämma upptagsplatsen via fast ståndsfallsmarkering enligt pejll, förutsatt att hunden är kvar på samma plats och skäller när domaren kan höra hunden med egna öron. Svårast bedöma upptagsplats är s.k. tysta upptag där domaren konstaterar att hunden "drar iväg", ofta fortare än under sök. Domaren måste då förvissa sig om hunden förföljer älg eller inte. Springspår av älg där man på pejlen ser att hunden sprungit kan tolkas som upptag men domaren måste vara säker på sambandet. Upptagsplats får då bedömas av domaren. Enbart fartökning på pejlen utan konstaterande av säkra springspår är inte tillräckligt för att fastställa upptag av älg. Om upptaget sker på en öppen plats, öppet hygge eller en öppen myr, ska domaren inte reducera sin poänggivning om älgen väljer att uppsöka ett mer skyddande område/skogskant. En sådan förflyttning får dock inte vara mer än 500 m (flyktsträcka) och ska ske direkt efter upptag.

6.25 Upptagssträcka

Den sträcka hunden rört sig från senaste kontakt med provgrupp fram till upptag (dvs ingen fullständig söktur). Största avståndet fågelvägen till provgrupp under detta sökarbete fram till upptag kallas "uttag". Upptagssträcka och uttag används vid poängsättning av mom 1 och mom 2 vid upptag under första söktur.

6.26 Återgång, återgångsstäcka

Med återgång menas att hunden på eget initiativ och självständigt söker sig tillbaka till provgruppen efter det hunden slutat förfölja flyende älg. Återgång mäts som den sträcka hunden tillryggalagt från avslutat förföljande fram till återkomst till provgrupp (oftast till den plats där senaste stötning genomfördes av provgruppen). Återgång är poänggivande arbetstid och sådant arbete får inte avbrytas av andra än hunden. Domaren ska förvissa sig att hunden har samarbete i form av återgång, det är alltså inte tillåtet att hämta hunden, såvida det inte är fara för hundens liv eller tredje persons egendom. Om provgruppen med anledning av fara för hundens liv möter upp hunden då den efter förföljande är på väg tillbaka till "faroplatsen" (typ livligt trafikerad väg, järnväg etc.) tillgodoräknas hunden den återgångsstäcka den presterat fram till "faroplatsen". Observera att detta skiljer sig från regeln då hundens älgarbete avbryts vid "faroplatsen", då hunden får tillgodoräkna sig den förtjänstpoäng den presterat före eller efter hämtningen.

Om hunden hittar ny älg innan den hunnit tillbaka till provgruppen, uppfyller detta inte kravet på återgång utan räknas som nytt upptag. Sträckan hunden tillryggalagt efter att ha avslutat förföljande fram till nytt upptag redovisas som "avbruten återgång/nytt upptag". Dvs poänggivande arbetstid men ingen poäng i mom 2 eller 10 för det arbetet.

6.27 Älgkontakt

Med älgkontakt menas att domaren, under normala förhållanden, konstaterar att hunden skäller på älg dvs inte ett krav på att jägarmässigt kunna avlossa ett tänkt skott. Vid svår terräng eller svårt före räknas stöt av provgrupp som uppnådd älgkontakt.

Älgkontakt tas **endast i samband med hunden skäller fast stånd** och är en kvalitetssäkring av att hunden har förmåga att skälla så att det är möjligt att ta sig nära in på ståndplatsen. Det förväntas av domaren att han/hon så försiktigt som möjligt försöker att komma nära intill ståndskallet för att kunna konstatera att hunden skäller på älg och även bedöma hundens uppförande. Om försöket resulterar i en stöt, utan att domaren sett älgen eller ser den i rörelse, så får det betraktas som att älgkontakt är uppnådd, förutsatt att älgen flyttar sig minst 100 m. Det ska inte läggas hunden till last om provgruppen vid otur stöter älgen före det man uppnår älgkontakt. Att älgen kommer förbi provgruppen, i gångstånd eller flykt med hund nära, räknas inte som älgkontakt. Om älgen flyr utan att domaren sett älgen vid försök till älgkontakt ska spårtecken säkras.

6.28 Älg i betesrörelse

Detta begrepp avser Moment 3 poäng 9 – 7. Med fast stånd på älg i betesrörelse avses att hunden skäller sammanhängande fast stånd samtidigt som älgen ibland rör sig som vid betesrörelse. Rörelsemönstret ofta oregelbundet och inte ihållande rörelse. Domaren måste tänka på att detta begrepp skiljer sig starkt från begreppet gångstånd (som har en ständig rörelse med riktning ut ur området). 90 minuter upp till 500 meter motsvarar en ständig rörelse motsv 0,33 km/tim. För att hunden ska kunna tilldelas poäng för älg i betesrörelse måste hunden skälla sammanhängande fast stånd under hela den tid som tillgodoräknas.

B JAKTPROVSREGLER FÖR LEDHUND

XXX

C REGLER FÖR ÄLGSPÅRPROV

XXXX